

HÅLLBARHETSREDOVISNING | 2018

KONTAKTPERSON TEKNISKA VERKEN**Mile Elez**

Teknisk direktör

Telefon: 013-20 81 03**E-post:** mile.elez@tekniskaverken.se**Produktion:** Tekniska verken**Omslagsfoto:** Sjön Näckern utanför Kristineberg av Fredrik Schlyter.**Foto och illustrationer:** Tekniska verken Hållbarhetsredovisningen publiceras digitalt på tekniskaverken.se och som pdf.

Tekniska verken-koncernen benämns också fortsättningsvis som Tekniska verken eller som koncernen.

01

ETT TEKNISKA VERKEN – FÖR DIG

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2018

Hållbarhetsfrågor är och har länge varit en naturlig del av Tekniska verkens verksamhet. Det här är vår andra formella hållbarhetsredovisning. Den redovisar i enlighet med GRI Standards Core-nivå och dess redovisningsprinciper, samt säkerställer att koncernen uppfyller redovisningskraven enligt årsredovisningslagen.

Hållbarhetsredovisningen avser kalender- och räkenskapsåret 2018 och Tekniska verken avser att fortsätta hållbarhetsredovisa årligen framöver. Vår förra hållbarhetsredovisning för 2017 publicerades den 23 april 2018. De förändringar som gjorts i verksamheten och hållbarhetsredovisningen sedan dess, samt eventuella korrigeringar av föregående års uppgifter, beskrivs i årets redovisning.

Hållbarhetsredovisningen publiceras separat men är en del i Tekniska verkens årsredovisning. Båda finns tillgängliga på tekniskaverken.se. Den omfattar verksamheten i moderföretaget Tekniska verken i Linköping AB (publ) och samtliga dotterföretag fram till och med 31 december respektive räkenskapsår. Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt äger mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen.

INNEHÅLL

Kort om Tekniska verken	3
- Ett Tekniska verken för dig	
VD har ordet	6
- Vi är redan på rätt väg tillsammans	
Styrning och organisation	8
- Att vara drivande, positiva och trovärdiga	
Omvärld och intressenter	12
- Drivande i en föränderlig värld	
Ekonomisk hållbarhet	18
Ekologisk hållbarhet	22
Social hållbarhet	28
GRI-index	36
Revisorns yttrande	40

ÅRET SOM GÅTT

Medelantal anställda

926

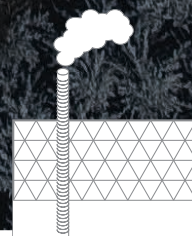
Elnät

LINKÖPING **409 mil**
KATRINEHOLM **214 mil**
MJÖLBY **143 mil**

Energiåter-
vinning

600 000 ton
avfall

Tekniska verken har bidragit till att
minska utsläppen med cirka

738 000 TON

koldioxidekvivalenter

16st

solcellsanläggningar
har anslutits
per månad

Fjärrvärme- &
ångproduktion

2 065 GWh

Resultat
under 2018

833
MNKR

efter finansiella poster

558 000

BESÖKARE PÅ VÅRA
ÅTERVINNINGSCENTRALER

AGENDA 2030

Världens ledare har sedan 2015 förbundit sig till FN:s 17 globala mål för att uppnå fyra övergripande målsättningar till år 2030:

- att avskaffa extrem fattigdom
- att minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- att lösa klimatkrisen
- att främja fred och rättvisa

De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbarhet – ekonomisk, social och ekologisk. Fram till år 2030 ska målen leda världen mot en fredlig och hållbar utveckling. På globalamalen.se kan du läsa mer.

På Tekniska verken jobbar vi med de globala målen på flera sätt och har bedömt att de flesta målen är relevanta för oss på något vis. Vi har en direkt påverkan och möjlighet att bidra till

exempelvis rent vatten och sanitet samt hållbar energi. De globala målen kan hjälpa oss att finna vår verksamhets hållbarhetsaspekter, leva upp till de förväntningar som ställs på oss och förverkliga vår vision att bygga världens mest resurseffektiva region.

I vår hållbarhetsredovisning skapar de globala målen en struktur, genom att vi till de olika kapitlen om samhälle, affär och miljö kopplar de

mål som är extra viktiga för Tekniska verken och vår redovisning.

” Vi är den första generationen som kan avskaffa fattigdomen, och den sista som kan stoppa klimatförändringarna.

Ban Ki-moon
FN:s tidigare generalsekreterare

02

VD HAR ORDET

VI ÄR REDAN PÅ RÄTT VÄG – TILLSAMMANS

Vi på Tekniska verken tillhandahåller och utvecklar energilösningar samt ledningsbunden infrastruktur. Att vår insats har stor inverkan på hur begränsade resurser används och hur hållbar vår region faktiskt kan bli, är en daglig inspirationskälla i mitt och kollegornas arbete. Tillsammans med våra kunder och andra aktörer, har vi en viktig roll när det gäller att bidra till att bygga en resurseffektiv region. Vår ambition är att vara en föregångare, som arbetar med ständiga innovationer och inspirerar till ny kompetens – nationellt och internationellt.

Klimatförändringarna är ett faktum och här vill vi på Tekniska verken vara med och ta ett ansvar utöver det vanliga. Det gör vi genom att vara drivande och alltid ha ett proaktivt och innovativt förhållningssätt. Vi söker, utvecklar och hittar vägar till nya lösningar, som gör att begränsade resurser räcker till fler. Utan att något går till spillo.

VISION, VÄRDEGRUND OCH ÄGAR-DIREKTIV ÄR VÅR KOMPASS I VARDAGEN

Tekniska verkens vision är att bygga världens mest resurseffektiva region, tillsammans med våra kunder. För att nå vår vision arbetar jag, och mina medarbetare, dagligen för att leva, leda och fatta beslut utifrån värdegrunden och våra tre kärnvärden **drivande, positiva och trovärdiga**.

Våra ägardirektiv har fokusområdena: Affär, Miljö och Samhällsansvar, tre dimensioner av

hållbarhet där vi ska leverera ett positivt och balanserat resultat. En sund ekonomisk utveckling ger oss förutsättningar att genomföra de stora, långsiktiga investeringar som krävs inom exempelvis infrastruktur, produktionsanläggningar och ny teknik. Det skapar i sin tur möjlighet att säkra en ekologiskt och socialt hållbar utveckling med fokus på exempelvis fossilfri produktion, hänsyn till biologisk mångfald, trygghet och rättvisa.

TYDLIGT FOKUS PÅ ÖKAD HÅLLBARHET – LOKALT OCH GLOBALT

Vi är helt övertygade om att information, dialog och utbildning kring en hållbar livsstil ökar människors engagemang och viljan att bidra till en mer resurseffektiv region. Exempelvis har vi startat utbildningsprojektet Bästa Världen, tillsammans med Linköpings kommun och Kolmårdens djurpark. Syftet är att lära barn och ungdomar i årskurs 2, 5 och 8 att tänka mer hållbart – både miljömässigt och socialt – dels som individ men också ur ett lokalt och globalt perspektiv. Ett annat sätt att engagera är vår årliga innovationstävling, där alla kan bidra med sin idé kring hur vi kan bli mer klimatsmarta i vardagen.

För att vässa vårt hållbarhetsarbete och bli ännu bättre på att skapa dialog med våra kunder, medarbetare, ägare och andra intressenter, sjsätter vi en hållbarhetsavdelning inom Tekniska verken under 2019. Deras huvud-

uppgift är att hjälpa till och driva på, vara en röst i debatten, samt skapa kommunikation och engagera kring hållbarhetsfrågor.

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER 2018 OCH FRAMÅT

Här är några av de åtgärder och investeringar som har beslutats och genomförts eller påbörjats under det gångna året, med fokus på ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet:

- Vi satsar på en vindkraftspark i Sunne som kommer att bidra till en långsiktigt tryggad fossilfri elförsörjning. Dessutom pågår arbetet med att helt fasa ut kol och fossil olja till år 2021.
- Vi bygger en produktionsanläggning för flytande biogas eftersom vi ser nya användningsområden för flytande biogas inom industrin och som fossilfritt bränsle för tunga transporter.
- Vi fortsätter fiberanslutningen på landsbygden runt Katrineholm, Linköping och Mjölby för att bidra till en levande landsbygd där alla har tillgång till ett bredband som klarar framtidens digitala tjänster.
- Vi ökar våra forsknings- och utvecklingsinsatser inom bland annat energiteknologi, säsongslagring av fjärrvärme är ett exempel.

- Elhandelsbolaget Bixia har slutit ett samarbetsavtal med ICA som underlättar ett hållbart elval för Sveriges elkonsumenter.

Det här är bara ett litet axplock bland allt vi gjort under året för att nå vår vision och bidra till de globala hållbarhetsmålen. Andra viktiga frågor för mig som vd och koncernchef är ett tydligt, närvarande och hållbart ledarskap, samt att vi hela tiden arbetar med uppföljning och utveckling av våra verksamhetssystem.

Totalt är vi närmare 1 000 medarbetare, inom många olika verksamhetsområden, som tillsammans arbetar för att möta våra kunder som ETT Tekniska verken med fokus på kund- och samhällsnytta. För andra året gör vi nu en koncerngemensam hållbarhetsredovisning och inom företaget hjälper den oss att visa hur långt vi har kommit och hur vi bör agera framåt i vårt strategiska hållbarhetsarbete. Hållbarhetsredovisningen är också ett viktigt verktyg för att arbeta transparent och redovisa våra med- och motgångar. Vår dagliga strävan för att bygga världens mest resurseffektiva region fortsätter och jag hoppas att ni känner att vi redan är på rätt väg – tillsammans.

Charlotta Sund

Vd och koncernchef

03

ATT VARA DRIVANDE, POSITIVA OCH TROVÄRDIGA

VISION OCH KÄRNVÄRDEN VISAR VÄGEN

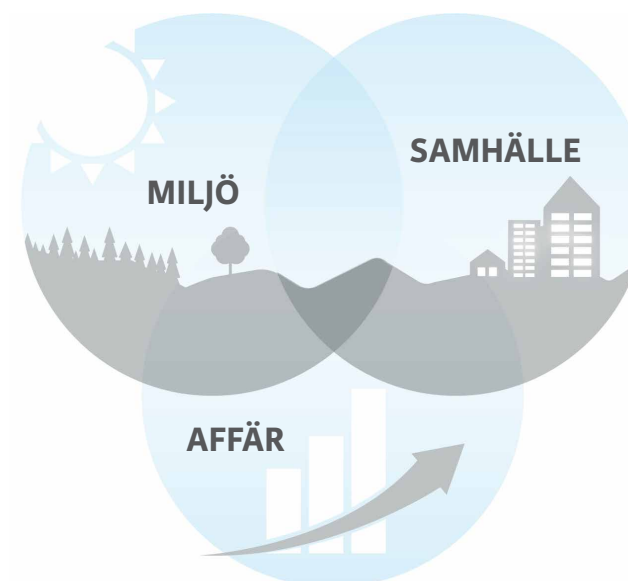
Tekniska verkens ägardirektiv skapar basen för vår vision. Den visar att vi förutom det affärs-mässiga uppdraget också har ett viktigt samhällsuppdrag, att skapa förutsättningar för tillväxt, bra miljö och klimat – både lokalt och globalt. Ägardirektiven följs årligen upp i en rapport från styrelsen och företagsledningen till Linköpings kommunfullmäktige. Mjölby-Svartådalen Energi, Bixia och Utsikt Bredband har dessutom egna ägardirektiv.

Vårt uppdrag är att tillhandahålla och utveckla ledningsbunden infrastruktur och energilösningar för den resurseffektiva regionen.

För att nå visionen om att **bygga världens mest resurseffektiva region** är vår värdegrund en viktig kompass, som hjälper oss att ta ut rätt riktning i vardagen och styr vårt sätt att jobba. Våra kärnvärden **drivande, positiva och trovärdiga** ska genomsyra allt vi gör – från beslutsfattande, affärsplanering och pris-sättning, till hur vi bemöter våra kunder och varandra.

Genom att vi gör medvetna val, med utgångspunkt från kundens bästa och vår egen värdegrund, skapar vi goda samarbeten.

SAMMANFATTADE ÄGARDIREKTIV

STYRNING OCH ORGANISATION

Tekniska verken är helägt av Linköpings kommun. Koncernen består av moderbolaget tillsammans med 16 dotter- och dotterdotterbolag samt sex intressebolag. Huvudkontoret ligger i Linköping och produktionsanläggningar finns på flera platser i regionen.

Tekniska verken-koncernen är verksam inom flera olika verksamhetsområden. Varje timma, dag och natt, året runt, erbjuder vi produkter och tjänster som gör livet enklare för både våra privat- och företagskunder:

- el, fjärrvärme, elnät och fiber i Linköping, Katrineholm och Mjölby kommuner, samt fjärrvärme på ytterligare orter i länet
- vatten och avlopp i Linköpings kommun
- el från vattenkraft i större delen av Östergötland, norra Småland och södra Södermanland
- el från vindkraft
- biogasproduktion i Linköping
- avfallsbehandling och avfallstjänster i Linköpings kommun och flera andra kommuner
- elhandel på hela den svenska marknaden
- fjärrkyla och ånga till företag i Linköping.

Vår affärsmodell bygger på att vi skapar olika helhetslösningar som långsiktigt är fördelaktiga för samhället, miljön, ekonomin och inte minst för våra kunder. Vi har utvecklat ett av världens

mest resurseffektiva energisystem genom att ta till vara resurser som annars skulle gå förlorade. Vi bidrar på så sätt till ett hållbart samhälle genom att sätta samman produktionskedjor och skapa sammanhang mellan olika delar av vår verksamhet.

Koncernen styrs genom moderföretagets styrelse och koncernledning, samt genom styrelser i respektive koncernföretag. Koncernledningen leds av koncernchefen, tillika vd. Under året har en ny vd tillträtt och koncernledningen har utökats från 7 till 16 personer och består nu av vd och samtliga affärsområdes- samt stabchefer.

Det operativa ansvaret för kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöarbetet ligger hos linjecheferna. Varje medarbetare ska veta om sitt ansvar och sina befogenheter genom tydliga och dokumenterade befattnings- och rollbeskrivningar.

Tekniska verkens strategiska utmaningar är ledstjärnorna i styrningen av vårt arbete (läs mer om vår omvärldsanalys i kapitel 4). För att konkretisera hur vi ska förbättra och uppfylla våra affärsplaner, visioner, kundkrav och olika policys samt hantera våra viktiga hållbarhetsfrågor (läs mer om våra prioriterade hållbarhetsaspekter i kapitel 4), tar vi fram mål, handlingsplaner och olika styrande och stödjande dokument. Alla delar av Tekniska verken-koncernen ska ha en medveten styrning mot målen och kommunicera ut dem så att alla berörda inom verksamheten känner till dem.

STÄNDIG FÖRBÄTTRING

Tekniska verken-koncernen är certifierad enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001 för vårt systematiska kvalitets-, miljö och arbetsmiljöarbete. Mjölby-Svartådalens Energi har egna ISO-certifikat för kvalitet och miljö.

Arbetet styrs genom vårt verksamhetsledningssystem i form av processkartor, dokument, ärendehantering och information inom alla verksamhetsområden. Det finns även ackrediterade kontrollorgan och laboratorier i koncernen. Syftet med vårt systematiska förbättringsarbete är att det ska leda till ökad lönsamhet genom kundfokus och smartare arbetssätt.

Tekniska verken omfattas av många olika legala krav som hela tiden bevakas, bland annat genom verktyget Notisum, och återkoppling görs till organisationen. Inga interna lagöverträdelser har identifierats under årets intern- eller externrevision.

PROCESSARBETET

Vi har länge arbetat med att förbättra vår verksamhet genom att gå mot en processororienterad styrningsmodell. Sedan en tid pågår ett processledningsinitiativ, allt för att vi ska uppfattas som ETT Tekniska verken ur ett kundperspektiv och inte som separata affärsområden. Målet är att både få nöjdare kunder och skapa ökad lönsamhet genom smartare arbetssätt, bland annat genom att skapa förutsättningar för, och ställa krav på, digitalisering.

TEKNISKA VERKENS ÖVERGRIPANDE MÅL

Koncernens dotter- och dotterdotterbolag

Tekniska verken Linköping Nät AB
 Tekniska verken Katrineholm Nät AB
 Svensk Biogas i Linköping AB
 Tekniska verken i Linköping Vind AB
 Bixia AB
 Bixia ProWin AB
 Bixia Byggvind AB
 Ljusfors Kraft AB
 Mjölby-Svartådalens Energi AB
 Mjölby Kraftnät AB
 Utsikt Bredband AB
 VävingeVind AB
 Tekniska verken Driftum AB (ej rörelsedrivande)
 Svensk Biogas Handel AB (ej rörelsedrivande)
 Usital AB (ej rörelsedrivande)
 Värmlands Vind AB (ej rörelsedrivande)

Koncernens intressebolag

Bixia Gryningsvind AB
 Bobergs Vind AB
 Hackeryd Vind AB
 EVerég AB
 Herrberga Vind AB
 Efo AB

I hållbarhetsredovisningen har de ej rörelsedrivande bolagen exkluderats. Dessutom har intressebolaget EVerég AB, som är majoritetsägare till CLEVER Sverige AB, endast inkluderats övergripande i koncernens beskrivningar, likaså Efo AB.

KONCERNLEDNING **Stefan Jakobsson**, chef Verksamhetsutveckling och IT, **Mile Elez**, teknisk direktör, affärsområdeschef Flödande Energi, **Elisabeth Wenåker**, HR-direktör, **Michael Fahlström**, affärsområdeschef Bränslebaserad Energi, **Anna Lövsén**, affärsområdeschef Vatten och avlopp, affärsområdeschef Biogas, **Fredrik Remneblad**, marknadsdirektör, **Peter Forssman**, ekonomi- och finansdirektör, **Pär Kaller**, affärsområdeschef Elhandel, **Marlene Kempe**, vd-assistent, **Lovisa Fricot Norén**, affärsområdeschef Nät, **Peter Valvassori**, säkerhetschef, **Charlotta Sund**, vd och koncernchef, **Lena Svensk**, affärsområdeschef Mjölby-Svartådalens Energi, **Liselott Myrbråten**, affärsområdeschef Avfallstjänster, **Lars Bergmar**, chef Projekt, Inköp och Fastighet

Ej med på bild: **Klas Gustafsson**, vice vd, chef Affärsutveckling, Strategi samt Public Affairs, **Jörgen Svårdh**, affärsområdeschef Bredband

HÅLLBARHETSÅD **Mile Elez**, teknisk direktör, affärsområdeschef Flödande Energi, **Elisabeth Wenåker**, HR-direktör, **Karolin Furberg**, redovisningschef, **Anders Moritz**, chef Stab Utredning, **Kristina Appleby**, avdelningschef Process och Miljö

04

DRIVANDE I EN FÖRÄNDERLIG VÄRLD

OMVÄRLDSANALYS

Vi lever i en värld som ständigt förändras. Förändringar innebär både möjligheter och utmaningar och vi arbetar hela tiden för att leva upp till nya krav och förväntningar som ställs på oss. Exempel på förändringar som vi anpassar oss till just nu är:

- Förflyttning av regionens gränser som ger oss möjlighet att växa.
- Större fokus på miljö, klimat och energieffektivisering som prioriteras högt av våra kunder, ägare och myndigheter samt omgivande branschaktörer.
- Gränserna mellan producent, distributör och konsument är under förändring i branschen.
- Samhällets behov av att lösa plastproblemet, där vi tycker det är viktigt att både omhänderta avfallet effektivt och att minska tillförsel av ny plast.

Omvärldsbevakning är något som vi gör fort-löpande inom Tekniska verkens affärsområden. Månadsvis tas en omvärldsrappport och nyhets-sammanställning fram och skickas ut till berörda inom organisationen. Vi bevakar bland annat nya lagar och vad som händer i branschen, inom EU, myndighetsområdet och lokalt. Tekniska verken medverkar i flera olika bransch-organisationer och nätverk med olika inriktning.

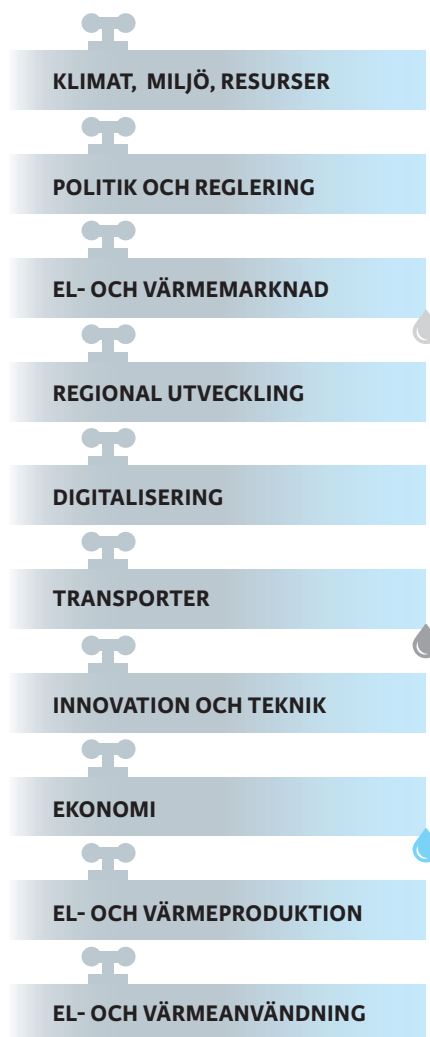
Omvärldsanalysen på koncernnivå sträcker sig cirka 15 år framåt. Vi gör analysen utifrån affärsområdenas omvärldsbevakning, genom

intervjuer med ledningspersoner internt och genom workshops, med såväl interna som externa parter. Omvärldsanalysen har vi sammanfattat i tio områden (se bild på motsatt sida).

Affärsområdenas löpande omvärldsbevakning och koncernens omvärldsanalys kan sedan vägas samman till en framtidsbild för koncernen där Tekniska verkens strategiska utmaningar formuleras. Utifrån dem och vårt ägardirektiv, uppdrag och vision, kan en strategiplan på fem år tas fram av koncernledningen med övergripande mål (läs mer om vår väsentlighetsanalys på sidan 16). Strategiplanen ligger sedan till grund för affärsplaner på 1-3 år, inom alla affärsområden, bolag och dotterbolag. Utifrån affärsplanerna upprättas också budgeten som koncernledningen fastställer.

På det sättet identifierar vi olika typer av påverkan från omvärlden, konsekvenserna av dem i form av utmaningar och möjligheter för Tekniska verkens verksamhet, och därmed vilka omvärldsfaktorer som är viktiga för oss.

PÅVERKAN FRÅN OMVÄRLDEN

INTRESSENTANALYS

Bredden i vår verksamhet gör att vi har kontakt med många olika intressenter, både lokalt, regionalt och nationellt. Att föra dialog med våra intressenter är viktigt för att vi ska förstå vilka frågor som är viktiga för våra intressentgrupper och för att få en rättvisande bild av vilka behov vi behöver fylla idag och i framtiden.

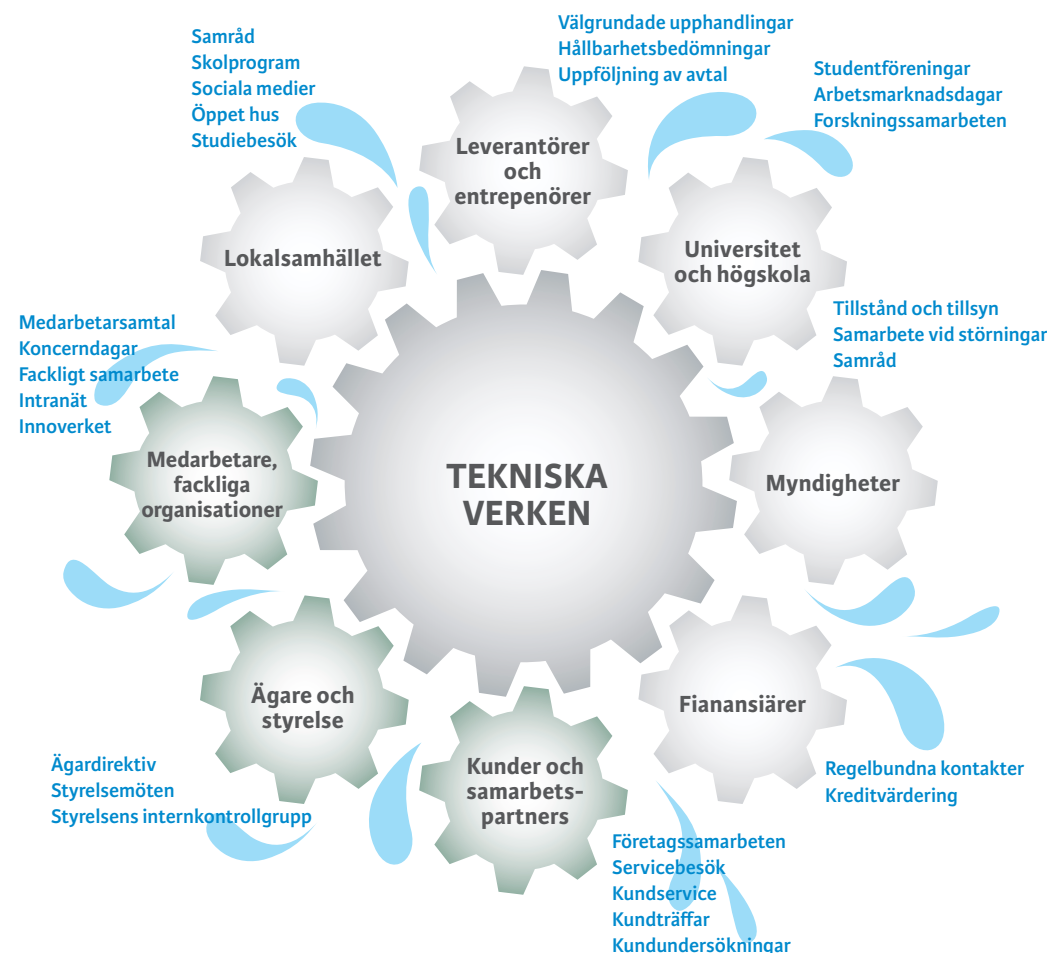
I årets redovisning har vi valt att beskriva intressentdialogerna för tre av våra intressentgrupper – ägare, kunder och personal – lite utförligare.

ÄGARE

Tekniska verken i Linköping AB (publ) ägs av Linköpings kommun via holdingbolaget Linköpings Stadshus AB (publ). Kommunfullmäktige, som är framröstade i kommunalvalet av kommuninvånarna, är de som fastställer ägardirektiven för de kommunalägda bolagen. Arbetet med ägardirektiven är därför en mycket viktig dialogform för oss med våra ägare.

För Tekniska verken-koncernen finns ett gemensamt ägardirektiv för samtliga kommunalägda bolag i koncernen Linköpings Stadshus AB och ett särskilt ägardirektiv för Tekniska verken med dotterbolag. Även Mjölby-Svartådalens Energi, Bixia och Utsikt Bredband har egna ägardirektiv att följa.

INTRESSENTDIALOG

Tekniska verkens olika intressentgrupper påverkas av och påverkar vår verksamhet. Genom en aktiv dialog med våra intressenter på många plan får vi kunskap och förståelse för vilka frågor som är viktiga för oss att arbeta med.

Ägaren förutsätter att bolagets styrelse följer utfärdade direktiv, under förutsättning att de inte strider mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lagstiftning. Våra ägardirektiv har fokusområdena affär, miljö och samhällsansvar. Tre dimensioner av hållbarhet som vi arbetar efter för att leverera ett positivt och balanserat resultat. Ägardirektiven följs årligen upp i en rapport från styrelsen och företagsledningen till Linköpings kommunfullmäktige.

Ägardirektiven omarbetas normalt sett vart fjärde år efter kommunalvalen. Kommunfullmäktige tillsätter då en arbetsgrupp tillsammans med Tekniska verkens styrelseordförande. En bra dialog mellan styrelseordföranden och arbetsgruppen är viktig för att kunna driva arbetet framåt och säkerställa att inte ägardirektivet kommer i konflikt med andra intressen.

Tekniska verken får också ofta tycka till om strategiskt viktiga sakfrågor i vår verksamhet genom styrelsens presidium, som består av Tekniska verkens styrelseordförande, vice-ordförande, vd och ekonomi- och finansdirektör.

KUNDER

Vi möter våra kunder på många olika sätt i vår verksamhet. För att uppfattas som drivande, positiva och trovärdiga i vårt arbete är en nära samverkan med våra kunder och att ständigt vara lyhörda för kundernas åsikter avgörande. Nedan

beskriver vi några exempel på hur vi jobbar med företagssamarbeten och kundundersökningar som dialogformer.

FÖRETAGSSAMARBETEN

ICA vill underlätta vardagen för sina kunder och erbjuder därför ett antal vardagstjänster där de valt ut leverantörer som de anser är bra och det elhandelsbolag som de valt är Bixia. Genom att teckna avtal med Bixia får en ICA kortkund både poäng på sitt ICA-kort och en rabatt på årsavgiften på elabbonemanget.

Samarbetsavtalet mellan Bixia och ICA blev klart under hösten 2018. Dialogen har pågått under en längre tid och ICA var i kontakt med flera andra elhandelsleverantörer innan de till slut valde att samarbeta med Bixia. Bixias profilering som nationell aktör och samtidigt med fokus på närproducerad och 100 procent förnybar el, var viktigt för ICA.

Bixia har haft ett bra samarbete med ICA Fastigheter sedan tidigare och erbjudit dem ett ramavtal för el, som ICA-handlare sedan har kunnat nyttja. Ungefär hälften av alla ICA-handlare har använt sig av avtalet. Tack vare det goda samarbetet kunde även det nya samarbetsavtalet för ICA:s kunder arbetas fram.

Solklart är ett annat väl fungerande samarbete som Bixia har tillsammans med sina större företagskunder och Eneo Solutions. Samarbetet går ut på att företagskunder lånar ut sina tak till

Bixia för placering av solceller. Kunden förbinder sig också att köpa elen som solcellerna producerar under en 20-årsperiod. På så sätt visar Bixia upp sin miljö- och marknadsapproach, att tillsammans med våra kunder vara med och påverka för ett hållbart samhälle.

I det här annorlunda och unika projektet undersöker Bixia vilka kunder som har bäst möjlighet för placeringen av solceller och kontaktar dem med erbjudandet. Kunderna behöver varken investera eller underhålla anläggningen, den sköts helt av Eneo Solutions. Samarbetet har hittills fungerat väldigt bra och har bemötts positivt från kundernas sida.

KUNDNÖJDHET

Ett sätt att fånga vad Tekniska verkens intressenter tycker är att göra en årlig kundundersökning (NKI). En undersökning som vi gör med flera inriktningar. Genom undersökningen lär vi oss mer om våra kunder och kan fokusera på rätt saker för att nå viktiga mål. Kundorientering, med krav på flexibla erbjudanden och professionellt bemötande, är ett av koncernens prioriterade utvecklingsområden. Resultaten av undersökningen används som verktyg i vår verksamhetsplanering och är viktiga för att kunna erbjuda en bra kunddialog.

Årets NKI-undersökning genomfördes under våren. Totalt medverkade 1 442 kunder i Linköping och Katrineholm, 1 085 privatkunder och 357 företagskunder. NKI visar våra kunders

Kundnöjdhet 2018 (resultat för 2017 i parentes)	Företag Privat	
NKI	73 (72)	70 (71)
Lojalitetsindex	76 (72)	71 (75)
NPS	16%(16)	2%(4)

övergripande nöjdhet och Lojalitetsindex visar på våra kunders lojalitet. Net Promotor Score (NPS) mäter andelen kunder som kan tänka sig att rekommendera oss.

Jämfört med ett uppmätt branschresultat för NKI och lojalitetsindex ligger Tekniska verkens resultat över snittet. För NPS finns skillnader i resultatet mellan verksamhetsorterna och ska normalt ligga runt 10 procent. Våra företagskunder ger högst betyg till våra återvinningscentraler, våra säljare och vår kundservice. Hos våra privatkunder ligger återvinningscentraler, kundservice och information i topp. Majoriteten av både företags- och privatkunders omdömen ligger på liknande nivå som föregående år. Företagskundernas uppfattning om information och prisvärdhet har tydligt förbättrats men prisvärdheten är redan från början på en låg ursprungsnivå.

Områden att fortsatt arbeta med och utveckla, enligt kundundersökningen, är bland annat hur vi hanterar kontakten med våra kunder,

återkopplar vid frågor, hanterar reklamationer och informerar vid driftsstörningar. Vi behöver fortsatt jobba med vår synlighet och närvaro i Katrineholm.

MEDARBETARE

Utöver den individuella dialogen med våra medarbetare, är det fackliga samarbetet en viktig kanal för dialog kring personalens gemensamma intressen, skyldigheter och rättigheter. 2017 fattade koncernledningen beslut om att byta arbetsgivarförening, då nuvarande arbetsgivarförenings styrelse, KFS, hade fattat beslut om att upplösas och gå samman med Pacta, i en ny arbetsgivarförening.

För oss som arbetsgivare är det viktigt att vi har ett konkurrenskraftigt kollektivavtal som är anpassat för den verksamhet som vi bedriver. Under 2018 har ett intensivt och unikt arbete genomförts för implementera Energiföretagens Arbetsgivarförenings, EFA:s, branschavtal

Energi och det har vi gjort i en god samverkan med våra fackliga parter.

Tillsammans med fyra andra energibolag gick Tekniska verken över till EFA:s branschavtal Energi. Det nya kollektivavtalet gäller från 1 juli 2018. Avtalet är dispositivt, vilket betyder att det finns möjlighet att göra lokala kollektivavtal med lokala regleringar.

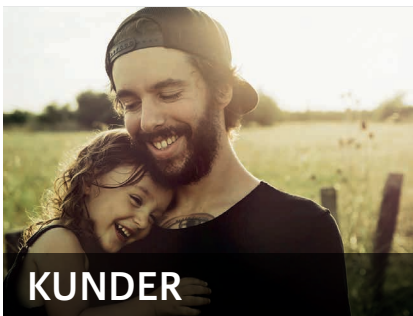
Som arbetsgivare är vi övertygade om att vi måste ha ett konkurrenskraftigt avtal för att kunna konkurrera om kompetent och talangfull personal. Konkurrenskraftiga avtal med bra villkor innebär att vara en attraktiv arbetsgivare.

Dialogen mellan facket och arbetsgivaren har varit god och bygger på ett grundläggande förtroende. En kommunikationsplan har säkerställt att alla medarbetare har fått information om det nya avtalet. En chefsutbildning har genomförts för att samtliga chefer ska kunna ge sin personalgrupp rätt information.

”På det stora hela var det spännande, lärorikt, och vad jag hoppas, ett avtal som de flesta medarbetare kan vara nöjda över.

Henrik Kruise,
ordförande i Akademikerföreningen
vid Tekniska verken.

EXEMPEL PÅ DIALOGFORMER OCH VIKTIGA FRÅGOR

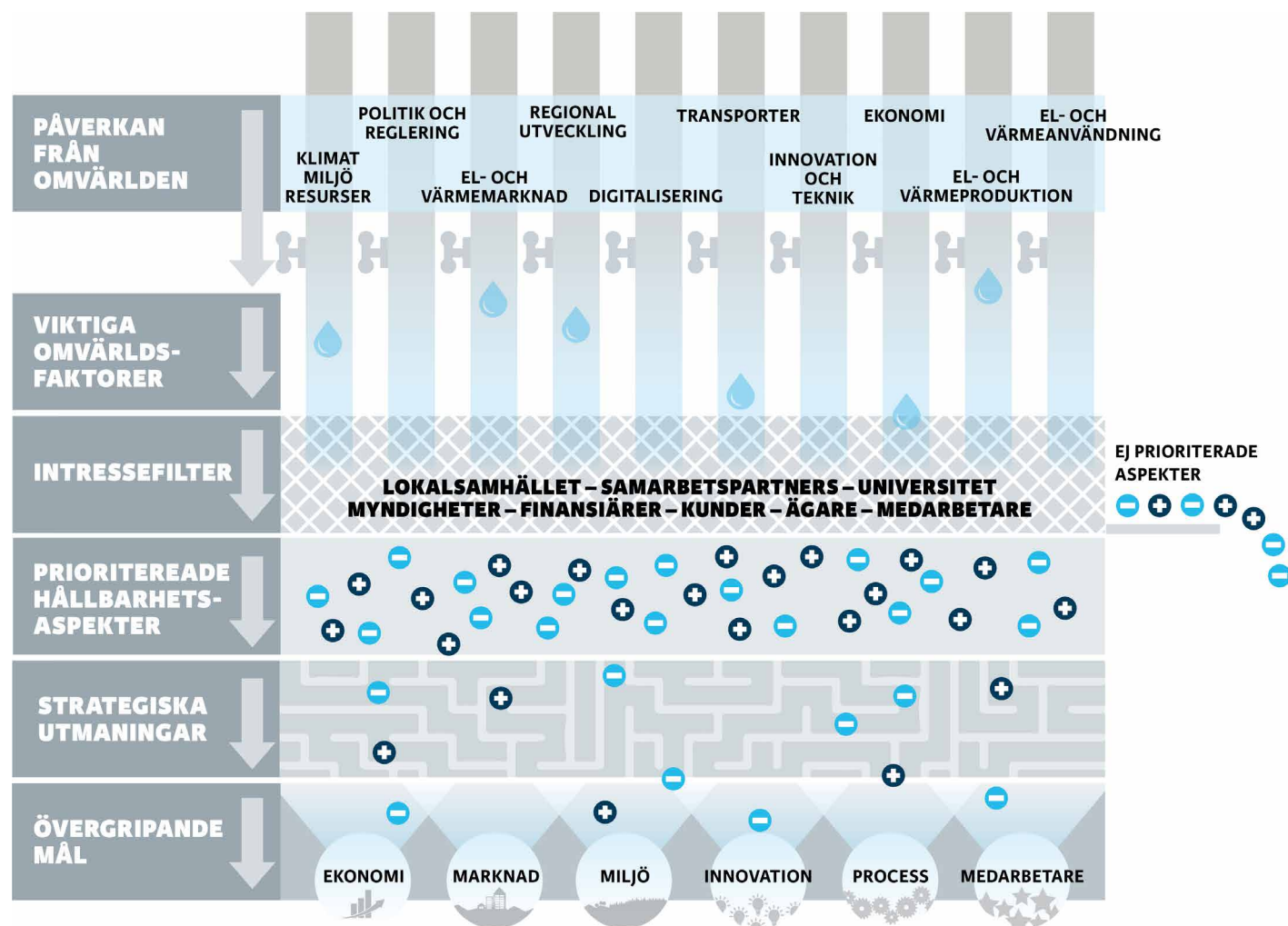
INTRESSENTGRUPP	DIALOGFORMER	VIKTIGA FRÅGOR
 ÄGARE	Ägardirektiv Årlig uppföljning Styrelsemöten Styrelsens internkontrollgrupp Arbetsgruppmöten	Lönsamhet Klimatpåverkan Samhällsansvar Driftsäkerhet
 KUNDER	Servicebesök Företagssamarbeten Kundträffar Kundundersökningar Kundservice Webbtjänster Sociala medier Öppet hus	Pris Trygga leveranser Bra och trygg service Lätt att komma i kontakt med oss
 MEDARBETARE	Medarbetarsamtal Intranät Innoverket Arbetsplatsträffar Fackligt samarbete Riskbedömningar Avvikelser och förbättringsarbete	Hälsa, säkerhet, arbetsmiljö Bra kollektivavtal, villkor, förmåner Stimulans Attraktiv arbetsgivare Kompetensutveckling

VÄSENTLIGHETSANALYS

Utifrån viktiga omvärldsfaktorer och dialogen med våra intressenter och deras prioriteringar, kan Tekniska verken ur ett risk- och möjlighetsperspektiv avgöra vilka hållbarhetsaspekter som

bör prioriteras i verksamheten. Hållbarhetsaspekterna, som kan vara både positiva som negativa, formuleras i de strategiska utmaningar som koncernen sammanfattar. De hanteras

vidare inom hela organisationen genom att brytas ned till övergripande mål. Figuren nedan visar processen för vår väsentlighetsanalys.

RISKANALYS

Krav och förväntningar från intressenter och omvärld medför risker och möjligheter. På Tekniska verken arbetar vi aktivt och förebyggande med att identifiera, förstå och minska risker och de tänkbara konsekvenserna. Det görs genom analys av vårt arbete utifrån ekonomi, kvalitet, miljö och arbetsmiljöfrågor. Risk för oplanerade och oönskade händelser hanteras med hjälp av riskanalyser som görs inom ett stort antal områden och på alla nivåer i organisationen.

Istället för att använda ordet risker, väljer Tekniska verken att se dem som utmaningar och möjligheter. Därför är det benämningen vi använder oss av i redovisningen. De utmaningarna och möjligheterna ingår som en naturlig del i väsentlighetsanalysen tillsammans med de analyser som processen utgår från. På så sätt kan vi identifiera, bedöma och filtrera våra utmaningar och möjligheter i prioriterade och icke prioriterade hållbarhetsaspekter, beroende på deras möjliga konsekvenser. På nästa sida ges några exempel på de potentiella och reella utmaningar och möjligheter som vi har att förhålla oss till i vår verksamhet. Läs mer om vilka våra utmaningar och möjligheter är och hur vi hanterar dem i de tre kommande kapitlen om ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

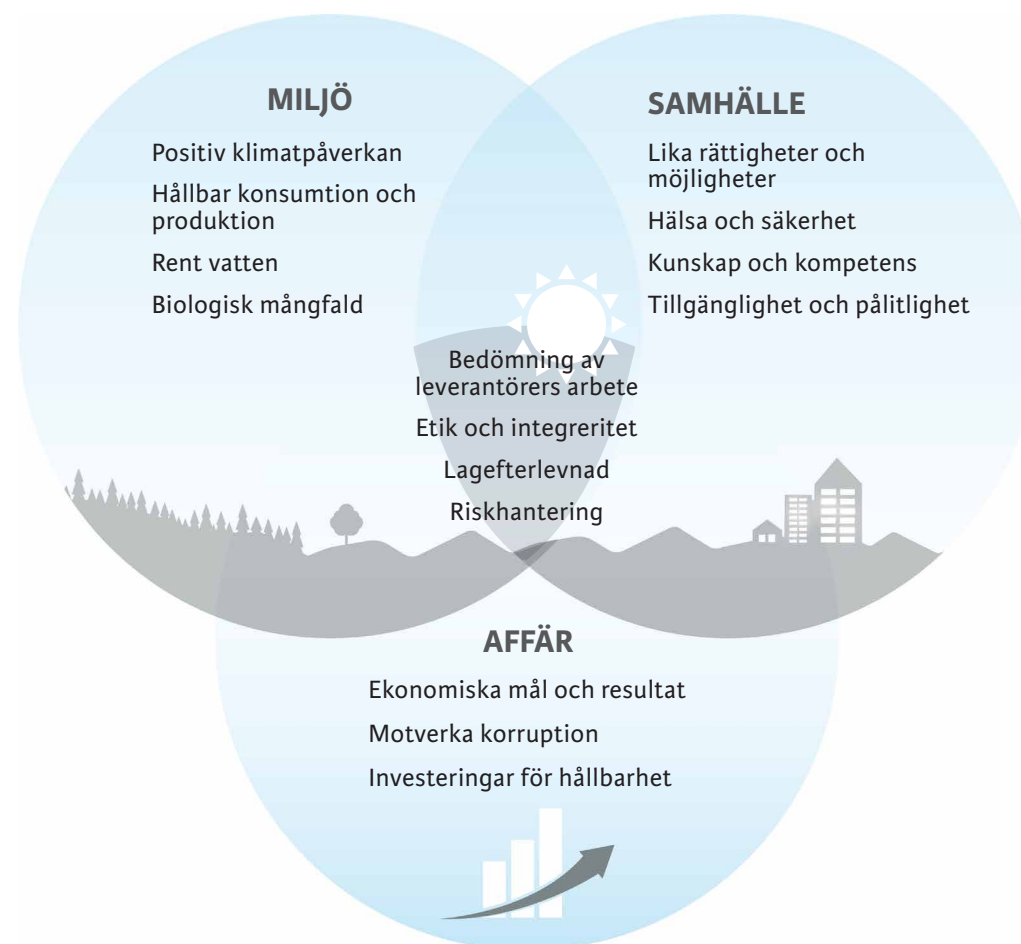
EXEMPEL PÅ UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

HÅLLBARHETS-OMRÅDE	HÅLLBARHETSASPEKT	UTMANING OCH MÖJLIGHET (POTENTIELL ELLER REELL)	HANTERAS INOM TEKNISKA VERKENS ÖVERGRIPANDE MÅL Hänvisning till vidare förklaring i redovisningen
MILJÖ	Positiv klimatpåverkan	Potentiellt ökat pris och/eller minskad tilldelning av utsläppsrätter.	EKONOMI MILJÖ Positiv klimatpåverkan sida 24-25
	Hållbar konsumtion och produktion	Utsläpp till luft och vatten från produktionsanläggningar.	MILJÖ Utsläpp till luft och vatten sida 25
	Rent vatten	Potentiellt överskridande av gränsvärden för dricksvatten och/eller renat avloppsvatten.	MILJÖ PROCESS Rent vatten sida 26 Tillgänglighet och pålitlighet sida 34-35
	Biologisk mångfald	Påverkan på biotoper och arter på grund av vattenkraft-verksamhet.	MILJÖ Biologisk mångfald sida 26
SAMHÄLLE (inkluderande sociala förhållanden, personalfrågor och respekt för mänskliga rättigheter)	Hälsa och säkerhet	Potentiellt ökade sjukskrivningar och/eller olyckor och skador i verksamheten.	EKONOMI MEDARBETARE Hälsa och säkerhet sida 30-32
	Kunskap och kompetens	Kommande generationsskifte samt potentiell personalomsättning i organisationen.	MEDARBETARE Kunskap och kompetens sida 32-33
	Lika rättigheter och möjligheter	Potentiell brist i leverantörsledet vid inköp eller upphandlingar, om våra förväntningar kring beaktande av mänskliga rättigheter inte efterlevs.	EKONOMI Motverkande av korruption sida 20
	Mångfald och likabehandling	Potentiell brist av aktivt arbete inom koncernen med mångfald och jämställdhet.	MEDARBETARE Mångfald och likabehandling sida 30 Kunskap och kompetens sida 32-33
	Tillgänglighet och pålitlighet	Störningar och oförutsedda händelser i till exempel el-, fjärrvärme- och bredbandsnät.	EKONOMI PROCESS Tillgänglighet och pålitlighet sida 34-35
AFFÄR (inkluderande motverkande av korruption)	Ekonomiska mål och resultat	Prisförändring eller brist på vissa bränslen.	EKONOMI Ekonomiska mål och resultat sida 19-20 Hållbar konsumtion och produktion sida 25 Tillgänglighet och pålitlighet sida 34-35
	Motverkande av korruption	Potentiellt problem att medarbetare till exempel tar emot mutor och accepterar bestickning.	MEDARBETARE Motverkande av korruption s 20
	Investeringar för hållbarhet	Hög innovations- och förändringstakt i branschen.	INNOVATION Investeringar för hållbarhet s 20-21

PRIORITERADE HÅLLBARHETSASPEKTER

Prioriterade hållbarhetsaspekter är de hållbarhetsfrågor som är viktiga för Tekniska verken och våra intressenter. De är uttryckta lite annorlunda i år jämfört med 2017 års redovisning, men de skiljer sig egentligen inte åt innehållsmässigt eller i

omfattning. Vi har strukturerat om och slagit ihop en del frågor under gemensamma rubriker för att underlätta arbetet och göra det lättare att känna igen sig utifrån Tekniska verkens verksamhet och arbetssätt.

05

EKONOMISK HÅLLBARHET

FOKUS 2018: ELNÄTSREGLERING

Elnätsverksamheten är ett naturligt monopol och är därmed reglerat med Energimarknadsinspektionen som tillsynsmyndighet. Elmarknadsinspektionen beslutar om vilka intäkter som Tekniska verken får ta ut för elnätstjänsterna av sina kunder, en så kallad intäktsram.

Till nästa period för intäktsramen, år 2020 till 2023, har ett antal nya regler trätt i kraft. Regler som förändrar förutsättningarna för elnätsverksamheten och som minskar intäkterna. Den tillåtna avkastningsräntan på investeringar sänks kraftigt och sedan tidigare är påverkbara kostnader förknippade med ett årligt besparingskrav.

Eftersom åtstramningen införs samtidigt som det kommer nya krav på elmätare, där alla elmätare måste bytas ut, kommer kassaflödet att bli negativt under nästa period. Långsiktigt är det inte ekonomiskt hållbart att driva en verksamhet med sådana förutsättningar. Det råder också stor osäkerhet i hur höga intäkter som kommer att tillåtas på sikt.

Intäktsregleringen bygger på att traditionella anläggningsinvesteringar görs, men då de ekonomiska ramarna är snäva riskeras ett fokus på ekonomi snarare än funktion och säkerhet. Till exempel att gamla ledningar byts ut före de som har återkommande fel. Att de normpriser som intäktsramen utgår från,

avviker från verkliga kostnader, bidrar också till investeringar som varken gynnar kunder eller långsiktigt ägande och drift av elnätet.

Mer förnybar el och nya förbrukningsmönster av el i samhället gör att kapacitetsfrågan blir allt mer aktuell i svenska elnät. Näten måste också anpassas till det. Vi ser en risk i att elnätsregleringen inte är anpassad för att stimulera satsningar på smarta elnät, eller åtgärder för ökad säkerhet, i den alltmer samhällskritiska infrastrukturen. Vi vet att en utveckling mot ett mer instabilt elnät med fler strömavbrott inte är något våra kunder önskar.

Tekniska verken är en seriös, långsiktig aktör som tar både ekonomiskt, samhällsmässigt och miljömässigt ansvar. Vi ska försöka få ut möjlig avkastning enligt elnätsregleringen men framförallt göra långsiktigt ansvarsfulla och hållbara investeringsplaner. Framförallt ska vi stärka förtroendet till elnätsaffären genom att fortsätta ge våra kunder säker, resurseffektiv och prisvärd tillgång till el. Detta kommer under en tid innebära kraftigt sänkt lönsamhet för elnätsaffären. För att kunna ta detta ansvar över längre tid måste dock elnätbolagens reglering förändras så att bättre samhällsnytta uppnås och elnätbolagen får långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar.

REDOVISNING EKONOMISK HÅLLBARHET

Tekniska verken har på ett mycket framgångsrikt sätt skapat betydande värden för ägaren Linköpings kommun och dess invånare. Finansiellt är koncernen stark och möter ägardirektiven.

Tekniska verken är ett av de bäst kreditvärderade företagen i branschen. Med den finansiella styrkan kan Tekniska verkens ledning och styrelse fortsätta driva verksamheten med betydande kundvärden i vårt produkt- och tjänsterbjudande. I de flesta fall till priser under, eller mycket under, genomsnittet i landet och till hög kvalitet. Med den finansiella styrkan skapas också möjligheter att fortsatt utveckla verksamheten och investera i värdeskapande verksamhet för framtiden. Utan den finansiella styrkan blir koncernen kraftlös och utan möjligheter att addera värden och möta ägarkraven inom områdena samhälle och miljö.

Under 2018 har Tekniska verken i Linköping AB (publ) förvärvat samtliga aktier i Utsikt Bredband AB för att effektivare kunna stödja den fortsatta utbyggnaden av bredband. Tekniska verken i Linköping AB (publ) har även förvärvat en mindre aktiepost i Ljusfors Kraft AB och äger nu 100 procent av aktierna. Fusion av bolaget in i Tekniska verken i Linköping AB (publ) kommer färdigställas i januari 2019. Under året har även Tekniska verken i Linköping Vind AB förvärvat alla aktier i Bixia ProWin AB. Genom en fusion har Bixia Energi Management AB gått in i Bixia AB.

EKONOMISKA MÅL OCH RESULTAT

Tekniska verken arbetar med målstyrning och vårt övergripande ekonomiska mål är lönsamhet för framtida investeringar och handlingsfrihet. Målet mäts främst som avkastning på totalt kapital, kassaflöde och soliditet. Vi optimerar produktionen av fjärrvärme och fjärrkyla, baserat på det förväntade behovet från kunderna av fjärrvärme och kyla, el- och bränslepriser, anläggningarnas prestanda och tillgänglighet.

Energibranschen står inför utmaningar med förändrade konsumtionsmönster, nya kundbehov, energieffektiviseringskrav och sjunkande elpriser. Väderförhållanden är en annan faktor som också påverkar oss. Tekniska verkens styrelse har under året antagit en ny strategi som innebär en utökad satsning på vindkraft. Målet är att till 2025 möta Linköpings kommuns samlade behov av el med förnybar elproduktion. Som ett led har ägarstrukturen setts över och Tekniska verken är sedan november 100 procent ägare av Bixia ProWin AB.

Priset på våra produkter och tjänster ligger under genomsnittet i Sverige även i år, helt enligt ägardirektiven. Syftet är att stimulera inflyttningar och nyetableringar i regionen. Under året har priset på fjärrvärme höjts med en procent och priset för elnät med fyra procent, på löpande avtal. Prissättningen på fjärrvärme och fjärrkyla görs i samverkan med våra kunder i Prisdialogen. I Nils Holgersson-undersökningen 2018 kom Linköping på femte plats vid en jämförelse av priset för infra-service i landets 10 största kommuner och på

23:e plats av alla kommuner i Sverige, även i år.

Koncernens resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 833 miljoner kronor, att jämföra mot 636 miljoner kronor motsvarande period föregående år. För mer detaljerad information läs mer på tekniskaverken.se i Tekniska verkens årsredovisning.

Tekniska verken har tillsammans med Linköpings kommun och övriga större kommunägda bolag satt upp två gemensamma finansieringsprogram under 2018. Ett certifikatprogram för kortare lån och ett MTN-program för längre lån. Genom vår samverkan har nya möjligheter till finansiering skapats som förhoppningsvis kommer både kommunen och bolagen till nytta. Arbete pågår också med att sätta upp ett gemensamt grönt ramverk för att kunna ge ut gröna obligationer, som är ett miljöanpassat lån. Det ska ses som ett komplement till den gröna finansiering som Tekniska verken redan har.

MOTVERKANDE AV KORRUPTION

Tekniska verken är ett kommunalägt bolag och kommunallagen är i stora delar styrande och gränssättande. Alla våra verksamheter följer de gällande regler oavsett om det är en monopol, affärsdrivande eller reglerande verksamhet. Hantering av hushållsavfall och att tillhandahålla vatten och avlopp är monopolverksamhet. Leveranser via ledningsnät till privatkunder regleras i standardavtal. Avtal för kommuner och företagskunder föregås av anbudsförfarande, offertförfarande och förhandlingar.

Vår inköspolicy innefattar Global Compacts 10 principer, som bland annat rör antikorrup­tion och mänskliga rättigheter, för att markera att brott mot till exempel konkurrenslagstiftning

och mänskliga rättigheter inte tolereras och att Tekniska verken inte vill vara involverade i den typen av affärer. Vi vill säkerställa ett ur hållbarhetssynpunkt bra val av leverantörer, entreprenörer och transportörer. En hållbarhetsbedömning görs inför varje ny annonserad upphandling. De krav som lyfts fram i hållbarhetsbedömningen är vägledande för utformningen av kraven i upphandlingen. Leverantörerna kvalificeras mot de ställda kraven innan de blir aktuella för fortsatt utvärdering.

Tekniska verkens inköpsprocess styr och vägleder hur koncernens inköp ska genomföras. Vi värnar om en god affärsetik och alla kontakter vi har med leverantörer ska kännetecknas av likabehandling, proportionalitet, transparens och ömsesidigt erkännande. Vid upphandling ska de som deltar i upphandlingen inte vara i beroendeställning eller ha en nära förbindelse till anbudsgivaren och företagets intressen ska alltid främjas. Uppföljning av ställda krav på avtal och leverantör sker för ett antal utvalda avtal med störst betydelse ur kvalitets-, miljö- och arbetsmiljösynpunkt.

Under året har Tekniska verken vunnit ett principiellt viktigt mål i Högsta förvaltningsdomstolen där vi fått rätt i att kunna konkurrensutsätta våra direktupphandlingar på ett enklare sätt. Domen är av stor betydelse för alla som arbetar med offentlig upphandling i Sverige.

Under året har vi inte identifierat några korrups­tionsärenden. Inga anställda har fått repressalier eller att något kontrakt med leverantörer har behövt brytas.

För att minimera det potentiella problemet med korrup­tion i organisationen har koncernens

riktlinjer kring representation uppdaterats, och vi kommunicerar på ett ännu tydligare sätt vikten av att vi inte under några förutsättningar får ge eller ta emot mutor. Under kommande år kommer vi aktivt arbeta vidare med det. Vi efterlever lagar, regler och etiska riktlinjer, som bland annat innebär att aktiviteter ska genomföras så att full insyn och öppenhet kan tillgodoses. Vi godkänner inte arrangemang om de är alltför påkostade eller saknar relevant syfte för vår verksamhet.

INVESTERINGAR FÖR HÅLLBARHET

Vår bransch präglas av en hög innovations- och förändringstakt för de stora systemlösningar vi erbjuder. För att långsiktigt kunna säkerställa de samhällstjänster som vi levererar innebär det en stor utmaning och ställer höga krav på koncernens framtidsorientering och förändringsbenägenhet.

Inom miljöområdet är Tekniska verken troligen kommunens kraftfullaste verktyg och kompetensbank för att göra kommunens mål om koldioxidneutralt Linköping 2025 möjlig. Under året har vi tagit beslut om ökad andel förnybar elproduktion, för att långsiktigt kunna möta Linköpings behov av förnybar el. Vi gör betydande investeringar i miljöfrämjande åtgärder genom utfasning av fossil olja och kol. Under året har vi fortsatt vår medverkan i arbetet med att upprätta miljööfonden i samverkan med de sju största vattenkraftsproducenterna i landet. Genom Vattenkraftens Miljöfond satsar företagen tillsammans 10 miljarder kronor under 20 år för att förbättra vattenmiljön vid de svenska vattenkraftverken.

Koncernens elhandelsverksamhet som bedrivs i dotterbolaget Bixia erbjuder el producerad till 100 procent av förnybara energikällor till privat-

kunder. Genom produkterna Bixia Nära Exklusiv och Bixia Solklart underlättar vi för de kunder som själva vill bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Under året påbörjade vi bygget av en ny produktionsanläggning för flytande biogas. Flytande biogas har en växande efterfrågan främst i industrin och för transporter med tunga fordon. Kunderna ser stora miljövärden med att kunna ersätta till exempel gasol eller diesel med biogas.

Vi bedriver flera olika produktutvecklingsprojekt. Forskningsprojekt görs ofta i samarbete med universitet och högskolor. Som exempel kan nämnas framtagandet av den så kallade **elektroniska tungan** som är tänkt att i realtid signalera eventuella avvikelser på kvaliteten på dricksvattnet. Arbetet kring en specialkamera, som mäter lust- och metangas har fortsatt under 2018. Vi är också med och delfinansierar, och är aktiva i Biogas Research Center – ett kompetenscentrum för forskning inom biogas.

Tekniska verken samverkar inom ramen för ett EU-projekt, CWPharma, som har som mål att ge verktyg och rekommendationer till beslutsfattare, myndigheter och kommuner avseende bästa sätt att reducera spridning av läkemedelsrester till naturen inom Östersjöregionen. Vi samarbetar också kring FoU-projekt inom avloppsrening inom Mälarklustret, där ett antal VA-huvudmän samarbetar kring olika projekt inom avloppsrening och slamhantering.

Hefaistos är ett pågående projekt där vi studerar möjligheten att lagra värme i berggrunden för att bättre kunna ta tillvara den resurseffektiva värmeproduktionen. Tanken är att utnyttja förbränningsanläggningarna sommartid för att

sedan spara den högt tempererade värmen för att kunna användas vintertid. Tekniken skulle minska behovet av att använda bioolja under vintern.

Uppdraget inom ägardirektivet samhälle, har bland annat stärkts genom en stor mängd aktiviteter för allmänheten. Samverkan med Miljö- och Samhällsbyggnadskontoret för kommunens fortsatta expansion och attraktiva priser och erbjudanden, som bidrar till att göra Linköping attraktivt att bo och verka i.

Bredbandsverksamheten, som bedrivs i dotterbolaget Utsikt Bredband, stärker en samhällsutveckling där viktig informationsöverföring och tjänsteerbjudande kan genomföras utan till exempel fysiska transporter eller omfattande fysisk dokumenthantering.

Tekniska verken har länge haft ett hållbarhetsperspektiv, som gör att nyinvesteringar inte är det enda vi behöver för att fokusera på hållbarhet. En stor del av investeringarna görs istället för att behålla och utveckla den befintliga infrastrukturen för att kunna fortsätta driften med miljö och hållbarhet i fokus.

Inom koncernens elnätverksamhet bedrivs ett flertal intressanta forsknings- eller utvecklingsprojekt som till exempel:

- Aware ett mönsterigenkänningsprojekt som analyserar energiflöden i elnätet och identifierar flaskhalsar och problemområden i elnätet.
- Dlaboratory – installation och utvärdering av proaktiv felavhjälpningsutrustning och störningsanalysator som kan förutse avbrott i elleveransen.
- Neuron – mätarutbytesprojekt där nästa

generations elmätare ska installeras på samtliga cirka 100 000 elnätstkunder.

- Utvärdering av felindikatorer – installation och test av utrustning för att underlätta felsökning av annars svår detekterade fel i jordkabelnät i Linköpings stadskärna.

Exempel på andra investeringar som slutförts, inlets eller beslutats om under 2018:

- Förnyelseinvesteringar i befintlig infrastruktur som fjärrvärme, vatten och avlopp, elnät, biogasdistribution med mera, uppgående till över 350 miljoner kronor, varav huvuddelen inom fjärrvärmenätet och elnätet.
- Etapp 3 i Vallastaden genomfördes under 2018 med Tekniska verkens uppmärksammas infrastrukturkultvert.
- Pågående investering i vindkraftspark med 13 vindkraftverk i Sunne.
- Utbyggnad av fjärrkyla i främst Tornby i Linköping, medför en minskning av användningen av ozon- eller klimatpåverkande köldmedia och ger minskad elförbrukning för små kylaggregat.
- Inledd investering i rök-gaskondensering vid kraftvärmeverket i Mjölby skapar såväl affärs- som miljövärden.
- Pågående investeringar för normalårsproduktion fri från fossil olja och kol. Projektet ska vara helt genomfört under 2020.
- Omfattande utbyggnad av bredbandsnätet uppgående till drygt 200 miljoner kronor.
- Beslut om investeringar i förnybar elproduktion med målbilden att Linköpings kommuns samlade elbehov kan mötas med förnybar el år 2025. Investeringar sker successivt.

ÅRET SOM GÅTT

Linköpings kommun kommer på femte plats vid en jämförelse av priserna för infraservice i landets 10 största kommuner.

5

Även i år tog vi 1:a platsen i Agdas Designpris och i Svenska Designpriset för vår digitala årsredovisning

Soliditet

50
PROCENT

Resultat
under 2018

833
MNKR

efter finansiella poster

Avkastning
på totalt kapital

8,5%

06

EKOLOGISK HÅLLBARHET

FOKUS 2018: KLIMATDIALOG

» Hittills är projektet mycket lyckat, företagskunderna är intresserade och uppskattar träffarna.

Emil Berggren,
ansvarig Klimatdialogen på Tekniska verken

Tekniska verken är ett av åtta energiföretag som under 2018 har deltagit i Klimatdialogen, ett pilotförsök som bygger på dialog mellan energibolagen, Riksbyggen och SABO. Parterna har sedan flera år tillbaka samverkat inom Prisdialogen.

Prisdialogen är en modell med både lokal dialog och central prövning av prisändring på fjärrvärme. Flera lokala Prisdialoger har fallit väl ut. Samrådsmötena har utvecklats till att handla lika mycket om åtgärder för att minska klimatpåverkan som pris. För att sätta ytterligare fokus på klimatåtgärder har Klimatdialogen utvecklats. Våra kunder vill inte bara ha rätt pris på sin fjärrvärme, utan även ha rätt miljövärden. Många av våra kunder är mycket engagerade i miljö- och klimatfrågor och har egna ambitiösa mål.

Syftet med Klimatdialogen är att hitta och genomföra gemensamma åtgärder för att minska global klimatpåverkan. Parterna får återkoppling på sin klimatdialog och sina

åtaganden från en central granskningsenhet. Målsättningen är att kunna erbjuda alla Prisdialogens medlemmar en Klimatdialog under 2019.

Klimatdialogen har genomförts i Linköping och Katrineholm och vänder sig till företagskunder. Vi driver det i dialogform och har bjudit in till informations- och samrådsmöten under året och har bett om att få in företagens klimat- och miljömål. Svaren har analyserats med hjälp av studenter, som även intervjuat företagen för att få till en klimatarbetsplan.

I klimatarbetsplanen kommer sedan hinder och möjligheter redovisas för hur företagen ska nå sina mål och underlag till planen håller nu på att tas fram.

FOKUS 2018: BIOGAS

Biogas som vi tillverkar från samhällets restprodukter, till exempel matavfall från Gröna Påsen, är ett oerhört effektivt sätt att skapa cirkulära ekonomiska flöden. Restprodukten biogödsel är idag gränssättande för hur mycket ekologisk mat som kan produceras i Sverige.

Under året har cirka 16 miljoner normal-kubikmeter (Nm₃) biogas producerats, det motsvarar knappt 9 miljoner kilo fordonsgas. Utav det biogödsel som bildas är cirka 75 procent KRAV-certifierad. All biogödsel som produceras används i jordbruket och bidrar till att återföra naturliga näringsämnen i kretsloppet. Biogödsel har i år levererats till 60 lantbrukare runt om i Östergötland.

Det avloppsslam som uppkommer på våra avloppsreningsverk kommer också till nytta som biogödsel i jordbruken. Genom slammet som sprids, bidrar vi till att uppfylla riksdagens nationella mål om återföringen av fosfor från avlopp till jordbruksmark. Vi jobbar kontinuerligt för att förbättra kvaliteten på vårt avloppsslam. Nykvarnsverket är redan idag certifierat av REVAQ, som bland annat ställer krav på att vi arbetar för att minska andelen tungmetaller och andra oönskade ämnen.

Biogasen är i mångt och mycket en lokal företeelse. Lokal användning av restprodukter, tillverkning och distribution gör

biogasen oerhört klimateffektiv och idag går alla bussar i Linköpings kommun på biogas. Men då större delen av Sverige saknar gasnät innebär det begränsningar för att nå avlägsna marknader och lastbil måste användas. I framtiden kommer det inte vara ett problem i och med teknikutvecklingen av flytande biogas (LBG).

Flytande biogas är precis vad det låter som, biogas i flytande form. När biogasen omvandlas från gasform till vätskeform blir volymen ungefär 600 gånger mindre och det blir cirka 10 gånger mer biogas per transport. Det gör att den kan transporteras betydligt effektivare och inte minst billigare långa sträckor.

Genom att bränslet tar mindre plats öppnar det också upp för nya användningsområden, exempelvis som bränsle för tunga transporter eller inom sjöfarten. Flytande biogas är också ett attraktivt bränsle för industrin som ersättning för exempelvis gasol.

Under 2019 kommer Tekniska verkens nya anläggning för produktion av flytande biogas stå färdig. Den första kunden finns redan i form av Toyota Material Handling Manufacturing Sweden AB i Mjölby, som kommer använda LBG för att driva tork- och hårdugnar i målerierna.

REDOVISNING EKOLOGISK HÅLLBARHET

Tekniska verken har en bred verksamhet och vi levererar produkter och tjänster som har stor betydelse för samhället och ekologisk hållbarhet. Våra tjänster ger normalt en positiv nettoeffekt för klimatet i ett globalt perspektiv, jämfört med alternativa sätt att producera och leverera samhällets behov av bland annat värme, kyla, dricks-vatten, avfallsrening, avfallshantering och el.

POSITIV KLIMATPÅVERKAN

Tekniska verken-koncernens verksamhet ska ha en medveten styrning och därför har vi utifrån våra mest betydande miljöaspekter tagit fram ett antal miljömål. För att minska vår globala miljöpåverkan arbetar vi med övergripande miljömål inom utsläpp av växthusgaser, utsläpp till luft och vatten, samt Tekniska verkens del i att uppnå ett koldioxidneutralt Linköping år 2025.

Vi har tillsammans med våra kunder bidragit till att minska klimatpåverkan med cirka 738 000 ton koldioxidequivaler (CO₂e) under 2018. Det är lika mycket som om alla invånare i Linköpings kommun skulle avstå att från att köra bil under drygt fyra och ett halvt år.

Anledningen till de positiva siffrorna är att vår resurseffektiva produktion av el, värme, kyla och biogas ersätter mer klimatpåverkande alternativ. Ett bra exempel på det är att vi gör el och fjärrvärme från avfall som annars hade hamnat på deponi.

I vårt klimatbokslut används ett konsekvensperspektiv, där hänsyn tas både till våra direkta och indirekta utsläpp. De traditionella miljöredovisningarna gör oftast en kraftig förenkling av verkligheten och beräknar i princip endast de direkta utsläppen, det vill säga ett bokföringsperspektiv.

De direkta utsläppen är de som sker i verksamheten. De utgörs bland annat av utsläpp från våra skorstenar. 14 av våra förbränningsanläggningar omfattas av lagen om handel med utsläppsrätter. För 2018 fick vi tilldelat 190 430 stycken utsläppsrätter för koldioxid från EU:s handelssystem och förbrukade cirka 297 000 stycken. 1 utsläppsrätt motsvarar 1 ton koldioxid. Utsläppen visar hur mycket koldioxid Tekniska verken släpper ut lokalt i Linköping.

De indirekta utsläppen är de som sker utanför verksamheten men uppstår på grund av oss, till exempel från underleverantörer. Indirekta utsläpp innebär även klimatpåverkan som undviks tack vare att våra produkter eller tjänster ersätter andra alternativ.

Klimatbokslutet tar också hänsyn till om Tekniska verken inte hade funnits och hur våra produkter och tjänster hade producerats istället. Den tar också med hur vår verksamhet påverkar klimatet globalt, inte bara inom exempelvis den egna kommuns- eller landsgränsen.

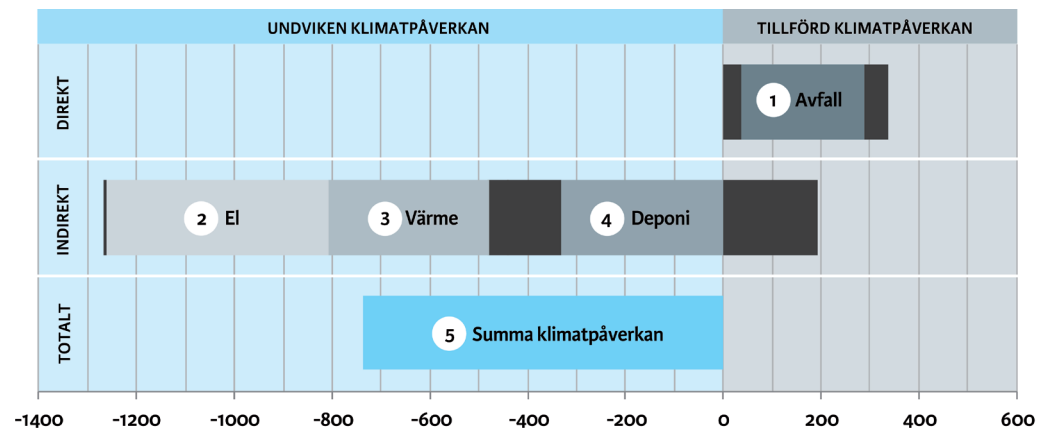
I figuren syns Tekniska verkens klimatbokslut 2018. Våra största direkta utsläpp (1) är från Gärstadverket som producerar el och värme genom att energiåtervinna avfall. Andelen olja och kol i vår fjärrvärmeproduktion var endast fem procent 2018. Våra direkta utsläpp under 2018 var cirka 339 000 ton CO₂e.

Att avfall energiåtervinns gör att annan avfallsbehandling, som till exempel deponering undviks, och ger därför en positiv klimatpåverkan (4). Att vi producerar fjärrvärme gör att annan typ av uppvärmning undviks (3). Vår elproduktion från kraftvärme, vatten- och vindkraft ger positiv klimatpåverkan genom att andra alternativ undviks (2). Med det menas att hade Tekniska verkens elproduktion upphört skulle den behöva ersättas med annan elproduktion från det nordeuropeiska kraftsystemet somgett

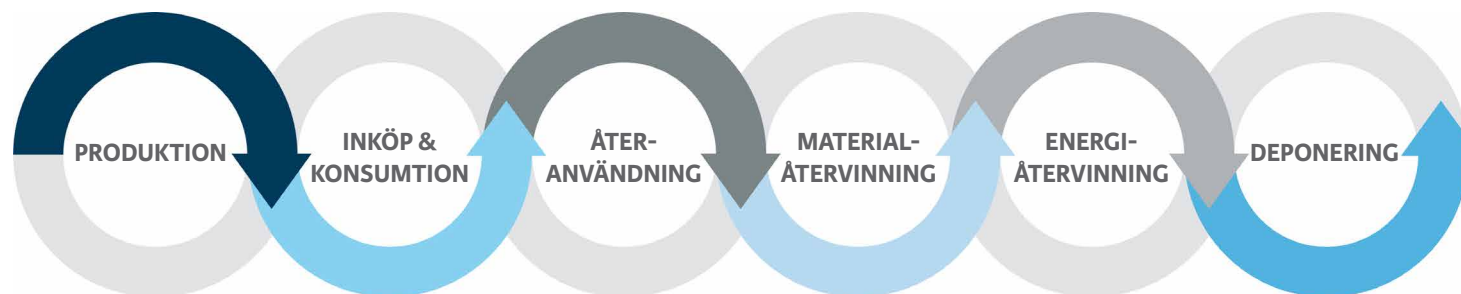
större klimatpåverkan. Vi tillförde under 2018 cirka 195 000 CO₂e genom indirekta utsläpp men bidrog samtidigt till att cirka 1 272 000 CO₂e undveks.

När all vår direkta och indirekta klimatpåverkan summeras visar det alltså att Tekniska verkens verksamhet bidrar till att minska de globala CO₂e-utsläppen med cirka 738 000 ton (5). Läs gärna Tekniska verkens Klimatbokslut på tekniskaverken.se för mer detaljer.

Tekniska verken ser det som en viktig uppgift att delta i samhällsdebatten för att driva mot minskad klimatpåverkan och ökad resurseffektivitet. Genom att bland annat delta i lokala nätverk som Linköpingsinitiativet, Klimatdialogen och samarbeten med Linköpings kommun är vi med och skapar samarbetsytor

Ett förenklat diagram av klimatbokslutet 2018. För mer detaljer se tekniskaverken.se

och kunskapsutbyten för att tillsammans nå målet om ett klimatneutralt Linköping 2025.

På grund av framtida politiska beslut och ökad efterfrågan på utsläppsmarknaden är det möjligt att kostnaden för utsläppsrätter kommer att öka och tilldelningen av fria utsläppsrätter kommer att minska. Det kan då bli dyrare att släppa ut växthusgaser. Det ger oss därför ytterligare anledning till att begränsa vår negativa klimatpåverkan genom att minska våra totala utsläpp och vår fossila andel i produktionen.

Produktion av förnybar el är ett led i att minska samhällets användning av kol och olja. Koncernen är delägare i 11 stycken vindkraftsbolag. De bolagen har under året tillsammans producerat cirka 125 GWh. Vindkraft är också en viktig del i vårt förnybara produktionssystem.

Vattenkraften är en annan viktig del i vår förnyelsebara elproduktion. Koncernen har 42 vattenkraftverk från Katrineholm i norr till Västervik i söder, från Vättern i väst ut till ostkusten. Tillsammans producerade de cirka 300 GWh under 2018.

Linköping och Katrineholms kommuner är i Sverigetoppen när det kommer till andel producerad sol. Bixia hade 496 stycken startade solanläggningar under 2018 och bidrar genom att förenkla för kunden att få sina solceller uppkopplade till vårt nät.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

RESURSEFFEKTIVITET

Vi på Tekniska verken har utvecklat ett av världens mest resurseffektiva energisystem, som bygger på att ta tillvara på resurser som annars skulle gå förlorade. Genom att koppla samman produktionskedjor och skapa sammanhang mellan olika delar av vår verksamhet har vi lyckats skapa en närmast unik position, för att bidra till ett hållbart samhälle. Det är vår affärsmodell.

Tekniska verken arbetar också aktivt med avfallstrappan. Vi kan minska uppkomsten av avfall genom att i första hand minimera, i andra hand återanvända, i tredje hand materialåtervinna eller i fjärde hand energiåtervinna. På det nedersta trappsteget finns alternativet deponering. Energiåtervinning och minimering av deponering är vi bra på i Östergötland, idag deponeras endast 3,3 procent av det material vi omhändertar på Gästads avfallsanläggning. Men när det gäller de tre översta stegen i trappan behöver vi bli ännu bättre.

Koncernens insamlingssystem för organiskt hushållsavfall via Gröna Påsen har mycket hög acceptans och stöd hos Linköpingsborna. Av bland annat det matavfall vi får in från Gröna Påsen tillverkar vi ren biogas som är ett

100 procent förnybart fordonsbränsle. I januari invigdes en ny biogasmack vid Braskens Bro i Linköping. Biogas är en fantastiskt resurseffektiv produkt som vi är väldigt stolta över. Under ett år energiåtervinner vi närmare 600 000 ton avfall genom el- och värmeproduktion i Gästadsverket. Inert industriavfall, till exempel sten, grus och porslin, samt farligt avfall omhändertas också.

Resurseffektivitet är hett och det händer mycket inom såväl teknik, som produkt- och företagsutveckling. Det finns därför en utmaning i att en del bränslen kan bli dyrare eller inte finns tillgängliga i framtiden, som i sin tur skulle kunna leda till produktionsproblem eller ett ökat fjärrvärmepris. Det hanterar vi genom att ha flera typer av bränslen som kraftvärmeanläggningarna kan eldas med. Vi är alltså inte beroende av ett visst bränsle. Kraftvärmeanläggningarna är dessutom redundanta och vi har ett flertal reservanläggningar för att säkra leveranserna.

Efterfrågan på fjärrkyla i Linköping fortsätter att öka vilket är positivt för resurseffektiviteten. Jämfört med föregående år har vi ökat volymen fjärrkyla med 15 procent. Vi har anslutit flera företag i Tornby, bland annat småskaliga industrier som ETP Transmission och TitanX. Det har hjälpt dem att förbättra sin miljöprestanda och bli av med köldmedier och farliga kemikalier. Under sommaren är det

överskottsvärme från Gästadsverket som görs om till kyla i absorptionskylaggregat. På vintern använder vi kyla från luften och Stångån.

Vi genomför kontinuerligt energikartläggningar av våra anläggningar, för att på ett strukturerat sätt bedöma deras energiprestanda och sätta in åtgärder där de bäst behövs.

UTSLÄPP TILL LUFT OCH VATTEN

Vår breda verksamhet leder till utsläpp både till luft och vatten, främst från våra energiproduktionsanläggningar, avfallsanläggningar och avloppsreningsverk. Vi släpper också ut uppvärmt kylvatten.

Det är förstås en ständig utmaning i vår verksamhet att minimera vår negativa miljöpåverkan från de processer som verksamheten kräver. De flesta av våra anläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken för att få drivas.

Som ett led i tillståndsprcessen har därför miljökonsekvensbeskrivningar med risk- och konsekvensanalyser gjorts, och i tillstånden anges villkor som vi måste följa. Det finns också miljökrav i lagstiftningen och i standarden ISO 14001. Genom vår egenkontroll och avancerad renings- och mätutrustning säkerställer vi att vi efterlever villkoren och håller oss inom de gränser vi har tillstånd för.

Under året har vi haft ett gränsvärde som har tangerats för utsläpp till luft och ett mindre överskridande gällande utsläppt kylvatten. Det har rapporterats till Länsstyrelsen. Läs mer på tekniskaverken.se i våra anläggningars miljörapporter.

RENT VATTEN

I Tekniska verkens avloppsreningsverk renas årligen cirka 15 miljoner kubikmeter avloppsvatten som släpps ut till Stångån. Ett potentiellt problem är att vi inte skulle klara att hålla den kvalitet som krävs på det renade avloppsvattnet, vilket skulle kunna påverka recipienten och omgivande miljö negativt. Vi har goda marginaler till våra angivna utsläppsvärden och inga lagöverträdelse har inträffat gällande avloppsvatten 2018. Reningsverken är mycket effektiva när det gäller att fånga de näringsämnen som kommer med det vi människor spolar ner i toaletten. Däremot finns en risk att andra skadliga ämnen från till exempel biltvättar, läkemedel och hushållskemikalier släpps ut i avloppen, vilket reningsverk idag inte är byggda

för att hantera. Vi strävar därför efter att förhindra att de ämnena når avloppssystemet genom att utföra riktade provtagningar och olika informationsinsatser till både allmänhet och företag. Under 2018 har vi bland annat kommunicerat kring biltvätt och Biltvättarhelgen, Världstoalettedagen och Världsvattendagen samt haft en mäsas tillsammans med kommunen om enskilda avlopp, för att hjälpa personer att hitta rätt alternativ till god rening för just deras fastighet.

Inom Linköpings kommun finns det en antagen dagvattenpolicy om hur dagvattnet i kommunen ska hanteras. Det finns också en VA-plan för utbyggnaden av vatten och avlopp för små anläggningar på landsbygden.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Biologisk mångfald inom vattenkraften är en viktig fråga för oss. I vårt ägardirektiv står det att vi ska understödja kommunens ambitioner om att utveckla och bevara den biologiska mångfalden i reglerade vattendrag. Koncernen äger

42 vattenkraftverk och vattenkraften står ett normalt år för drygt hälften av vår elproduktion. All produktion av vattenkraft är reglerad genom vattendomar. Vattenkraftverk och dammar påverkar den biologiska mångfalden. Vissa arter gynnas och andra missgynnas, genom att flöden och vattennivåer påverkas och att kraftverken och de tillhörande dammarna utgör vandringshinder för bland annat fisk.

Tekniska verken arbetar på olika sätt för att minska vattenkraftens påverkan på den biologiska mångfalden. Vi har tagit fram en metod för hur miljöåtgärder i vattenkraften ska prioriteras för att uppnå så stora biologiska vinster som möjligt. Den använder vi som stöd när vi väljer vilka projekt vi ska driva. Projekten är ofta komplexa och tar flera år att genomföra. Vi arbetar både med lokala och regionala prioriteringar och nationellt tillsammans med andra bolag i branschen. Ål, asp, öring och tjockskalig målarmussla är exempel på hotade arter som vi på olika sätt jobbar för att bevara.

2018 har vi bland annat arbetat med följande för att förbättra den biologiska mångfalden i reglerade vattendrag:

- Bygga av en faunapassage, ett omlöp, förbi Nykvarns kraftverk i Stångån i samarbete med Linköpings kommun.
- Projekt för att kunna anlägga ett inlöp förbi dammen som gynnar öring i Laxberg, vid Sommens utlopp i Svartån.
- Miljökonsekvensbeskrivning och tillståndsansökan för att bygga en fiskväg i Brokind samt restaureringsåtgärder i Stångåns naturfåra, förbi Hovetorps vattenkraftverk.
- Uttransport av vuxna ålar till havet samt utsättning av ålyngel längs kusterna inom det branschgemensamma projektet Krafttag Ål, där även Havs- och Vattenmyndigheten deltar. Totalt har Tekniska verken släppt ut cirka 3 600 ålar från Sommen, Roxen och Glan. Projektet omfattar även forskning.

Energiproduktion (GWh)	Värme	El	Kyla	Energianvändning
Gärstadverket*	1 302,9	203,6	-	51,6
Kraftvärmeverket i Linköping	261,4	53,8	-	15,8
Hetvattencentraler	10,6	-	-	2,9
Kraftvärmeverket i Katrineholm	190,9	25,6	-	5,2
Kraftvärmeverket i Mjölby (egenproduktion)	151,0	39,5	-	51,6
Övriga fjärrvärmenät (Borensberg, Kisa, Skärblacka, Åtvidaberg)	91,2	-	-	1,8
Vattenkraft (varav MSE 39,5 GWh)	-	300,9	-	2,2**
Linköpingsnäten	-	-	114,7	11,1

* Gärstadverkets verkningsgrad är 86 procent och elverkningsgraden är 16 procent.

** Exklusive MSE.

Askor från verksamheten (ton)	Bottenaska/slagg	Flygaska*	Blandaska
Gärstadverket	112 796	16 347	-
Kraftvärmeverket i Linköping	4 726	6 050	-
Kraftvärmeverket i Katrineholm	3 076	857	-
Kraftvärmeverket i Mjölby	-	-	2 561

* Flygaska från avfallsförbränning klassas som farligt avfall.

Utsläpp till luft	NO _x (ton)	SO ₂ (ton)	Stoft (ton)	Dioxiner/Furaner (ng/m ³ ntg vid 11 % O ₂)
Linköpings fjärrvärmenät	306,4	50*	3	0,0042**
Katrineholms fjärrvärmenät	53	12,2	0,3	-
Mjölby fjärrvärmenät	33,8	0,18	0,84	-

* I förra årets redovisning angavs en fel siffra på 14 ton på grund av ett beräkningsfel. Den rätta var 28 ton.

** Avser Lejonpannan.

ÅRET SOM GÅTT

Installerad kapacitet /produktionsort*

Linköping	Kapacitet (MW)**
Avfall	218
Samförbränning	181
Bio	9
Olja	488
Katrineholm	
Samförbränning	53
Bio	18
Olja	68
Övriga orter***	
Bio	37
Olja	15

* Exklusive MSE.

** Panneffekt (ånga/hetvatten), rökgaskondensering, reserv- och spetslast och industrispillvärme.

*** Borensberg, Kisa, Skärblacka och Åtvidaberg

Mottaget avfall i Linköping

Ton	
Till deponi	11 940
Hushållsavfall till optisk sortering	58 560
Gröna Påsen till biogasproduktion	10 147
Till energiåtervinning	631 127
Till materialåtervinning	5 223
Totalt mottaget avfall	716 997
varav farligt avfall (cirka)	54 300
Egen genererat farligt avfall (cirka)	4 700*

* Hur mycket varje produktionsanläggning genererar framgår av respektive miljörapport. Dessutom tillkommer en del flygaska från de olika kraftvärmeverken enligt tabell "Askor från verksamheten" på föregående sida.

AVKLARADE MILJÖMÅL

Klimatkommunernas pris
för bästa klimatåtgärd i
ett kommunalt bolag

ALLA BUSSAR I LINKÖPING
GÅR PÅ BIOGAS

42 000 m³

avloppsvatten har
hanterats per dygn

TJÄNSTEBILAR

Biogas

90%

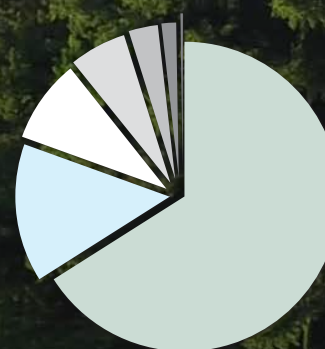

Elbil

10%

BRÄNSLEFÖRDELNING ALLA NÄT

- Avfall 66%, 555 000 ton
- Avfallsklassat trä 14%, 106 000 ton
- Trä 9%, 54 000 ton
- Övriga restbränslen 6%, 20 000 ton
- Kol 3%, 10 000 ton
- Olja 2%, 5 000 m³
- Bioolja 0,1%, 360 m³

0,3%

andel olja i
MSEs
värme-
produktion

425 TON

INSAMLADE ÄPPLEN
HAR BLIVIT BIOGAS

Tävla med din idé

NärCon - när + +n

Hjälp, jag är astråkig!
Gör mig kul
- vinn en iPad

3 GOD HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

11 HÅLLBARA STÄDER
OCH SAMHÄLLEN

07

SOCIAL HÅLLBARHET

FOKUS 2018: FRÅN BÄSTA VÄRLDEN TILL NEW YORK TIMES

Varje år sprider Tekniska verken kunskap och information till såväl medborgare i Linköping, som andra intressenter på nationell och global nivå. I det här arbetet ingår allt ifrån utbildning, till studiebesök och öppet hus. Syftet med arrangemangen är att öka förståelsen för den breda verksamhet vi bedriver, men också att inspirera och synliggöra vilka möjligheter det finns på både lokal och global nivå att bidra till ett mer resurseffektivt samhälle. För att vi ska kunna nå vår vision, att skapa världens mest resurseffektiva region, är det en förutsättning att vi bedriver det här arbetet tillsammans med våra intressenter och kunder. Kan vi sedan dela med oss av våra erfarenheter till när och fjärran har vi nått ett ännu högre mål!

Sedan lång tid tillbaka träffar och utbildar vi merparten av Linköpings tredjeklassare genom arrangemanget **Bosse & Bettan**. Här får barnen möjlighet att lära sig mer om hur avloppsvattnet renas och vad som är viktigt att tänka på för att värna vår miljö. Under våren 2018 deltog över 1 000 barn i den här aktiviteten. Med ett liknande tema startades under hösten det nya utbildningsinitiativet **Bästa världen**. Det är ett samarbete mellan Linköpings kommun, Kolmårdens djurpark och Tekniska verken, med syfte att lära barn i årkurs 2, 5 och 8 ett mer hållbart tänkande.

Varje år står Tekniska verken tillsammans med Ung Företagsamhet som arrangör av

Innovation camp. Det är en intensiv 21 timmars innovationstävling som riktar sig till alla gymnasieungdomar i Östergötland. I år var de tävlande lagens uppdrag att lösa hur Tekniska verken kan skapa en bättre kundupplevelse på våra återvinningscentraler, så att fler tycker det är roligt och enkelt att återvinna.

I syfte att nå den breda allmänheten bjuder Tekniska verken varje år in till öppet hus. Nytt för 2018 var att vi, förutom att visa stora delar av Gästadsområdet, också arrangerade kunskapsseminarier med teman som avfallstrappan, biogas, elbilar och fjärrvärme med mera. Totalt besökte cirka 1 000 personer öppet hus.

Utöver ovanstående aktiviteter arrangeras ett stort antal studiebesök varje år. Här handlar det om besökare från exempelvis gymnasieskolor i kommunen, Linköpings universitet, olika lokala intresseorganisationer, kollegor från andra städer, politiker på lokal och nationell nivå och delegationsbesök från olika delar av världen.

När det gäller informations- och kunskaps-spridning till andra delar av världen har vi under 2018 bland annat haft besök från Indien, Portugal, Kroatien, Förenade Arab-emiraten, Kanada, USA, Brasilien, Kina och FN. Intresset från omvärlden handlar främst om hur vi tar hand om och återvinner stora

delar av vårt avfall, istället för att det hamnar på deponi. Många av besöken kretsar kring energiåtervinning av avfall – värme, kyla, el och biogas, men också hur vi har byggt upp ett helt system med fjärrkyla fri från fluore-rade kolväten.

Vi var även i kungligt sällskap under året. Tekniska verkens syn på avfall som resurs ger oss inträde att prata på de internationella arenorna. I höstas var vår vice vd Klas Gustafsson i London för att i en panel-diskussion berätta om vår syn på en resurseffektiv avfallshantering. Vård för seminariet **The Waste to Wealth** var den brittiske prins Charles, som pratade om Sverige som en förebild inom området och nämnde Tekniska verken som ett gott exempel.

Under året besökte en amerikansk journalist Tekniska verken, vilket så småningom resulterade i en omfattande artikel i New York Times om Tekniska verken och svensk avfallshantering. En hållbar berättelse intresserar med andra ord allt från andra-klassare i Linköping, till medborgare i en av världens mest inflytelserika städer!

REDOVISNING SOCIAL HÅLLBARHET

Våra kärnvärden – drivande, positiva och trovärdiga – är kompassen i vår vardag som vägleder oss i våra förhållningssätt. Vi arbetar för att alla medarbetare ska veta vad kärnvärdena står för, ta dem till sig och känna att de val vi gör i vardagen har betydelse.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER

De mänskliga rättigheterna täcker in många delar av en människas liv och syftar till att alla ska ha möjlighet till ett drägligt liv. Det handlar bland annat om människors möjlighet till jämställdhet och inkludering, rätten till tankar och trosuppfattningar, skydd för familjen, rätt till utbildning, yttrandefrihet och att delta i landets styrelse.

För oss på Tekniska verken är det viktigt att alla medarbetare vet om sina rättigheter, samt känner att de kan påverka sin egen arbets-situation och verksamheten. Vi skapar därför förutsättningar för personalens påverkans-möjligheter. Det gör vi exempelvis genom:

- avdelningsmöten
- utvecklingssamtal
- intranätet – där man bland annat kan lämna in förbättringsförslag
- Innoverket – aktiviteter och verktyg som genereras från kunders och anställdas idéer
- Workplace – vårt interna nyhetsflöde.

Alla anställda inom koncernen omfattas av kollektivavtal. Under 2018 har vi fått ett nytt kollektivavtal (läs mer i kapitel 4). Inom koncernen finns följande fackliga organisationer representerade; Unionen, Akademikerföreningen och SEKO.

MÅNGFALD OCH LIKABEHANDLING

En organisation som inte arbetar aktivt med mångfald och jämställdhetsfrågor riskerar dels att exkludera såväl potentiella som befintliga medarbetare från organisationen, men också att ge upphov till diskriminering och brott mot våra mänskliga rättigheter. Minskad mångfald kan också ofta leda till sämre prestations- och innovationsförmåga i organisationen, vilket i sin tur påverkar samhällsfunktionerna som levereras.

Mångfald och likabehandlingsfrågorna är viktiga och prioriterade inom Tekniska verken. Arbetet leds av koncernens Mångfalds- och

likabehandlingskommitté (MLK), som består av 14 medarbetare från koncernens alla affärsområden, representanter från några av staberna och fackförbund. MLK svarar direkt mot vd och har i uppdrag att sätta riktning, samt stödja mångfalds- och likabehandlingsarbetet inom koncernen. Det slutgiltiga ansvaret för att driva frågorna, skapa ett inkluderande arbetsklimat och motverka diskriminering, delas mellan alla medarbetare inom koncernen.

MLK har under året genomfört en rad aktiviteter för att öka kunskapen inom koncernen. Bland annat har representanter från kommittén varit med på introduktionsdagar för nyanställda och sommarvikarier, samt deltagit vid flera chefsträffar. Två riktade utbildningar har också genomförts under året. En om vikten av mångfald för att bli ett framgångsrikt innovationsföretag och en om diskrimineringslagen.

Under slutet av 2018 har också ett utbildningspaket påbörjats, **15 minutes of your time – diversity on your mind**. Det är en rad kortare workshops som alla chefer ska genomföra med sina medarbetare en gång per kvartal. Syftet är att skapa ett klimat där mångfald och likabehandlingsfrågor lyfts och diskuteras ofta och naturligt inom alla arbetsgrupper. Andra aktiviteter har också varit en kampanj kring samtalsklimatet på arbetsplatsen, fortsatt deltagande i Mitt Livs mentorskapsprogram och ett initierat samarbete för att stödja Linköpings regnbågsvecka. Vi har även fortsatt medverka i Jobbslussen.

Under 2018 har det inte inkommit några ärenden gällande diskriminering, men vi har haft ett ärende gällande kränkande särbehandling där åtgärder har vidtagits enligt den policy och riktlinjer vi har för kränkande särbehandling.

Andelen kvinnor i koncernen har ökat något de senaste åren. Av närmare 1 000 anställda så har andelen män varit 70,5 procent (2017: 71,6) och kvinnor 29,5 procent (2017: 28,4). Andelen heltidsanställda har varit cirka 95 procent (2017: 95) och andelen deltidsanställda cirka 5 procent (2017: 5). Under året anställdes 120 personer, varav 37 procent har varit kvinnor och 63 procent män (2017: 105 totalt, varav 40 procent kvinnor och 60 procent män).

2018 genomfördes en lönekartläggning i samverkan med de fackliga organisationerna över de jämförelseområden som ska göras enligt diskrimineringslagen. Kartläggningen visade inte på några löneskillnader som kan härledas till diskrimineringsgrunderna.

Antalet kvinnliga chefer inom koncernen speglar ungefär energibranschen i stort. De senaste åren har vi tillsatt ett antal kvinnliga chefer och vi har i vår strategi och i våra mål att öka andelen kvinnliga chefer de kommande åren. Vi har under året haft 135 lönesättande chefer, varav 95 män och 40 kvinnor. Vår första kvinnliga vd, Charlotta Sund, tillträdde i maj.

Tekniska verkens styrelse består av 9 kvinnor och 9 män (2017: 9 kvinnor, 9 män) och i koncernledningen av 6 kvinnor och 10 män (2017: 1 kvinna, 6 män).

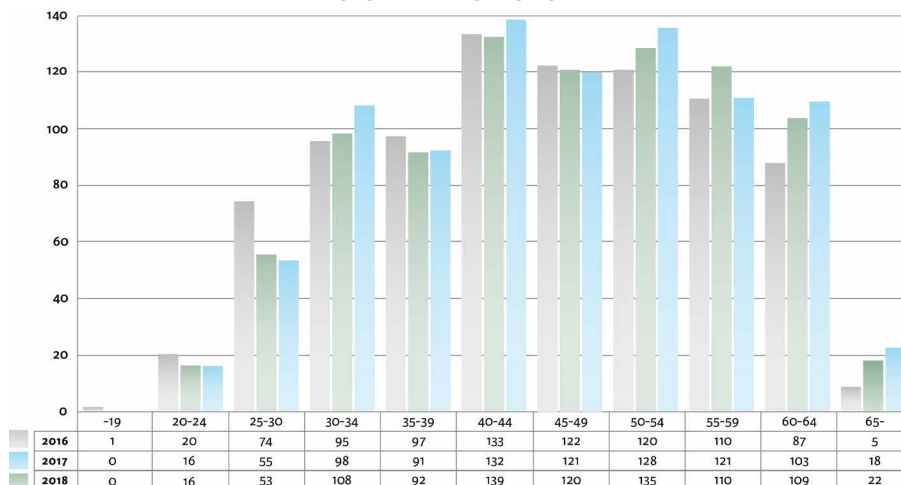
ÅLDERSGRUPPER	Styrelse	Koncernledning
< 35 ÅR	2	0
35-50 ÅR	4	5
51-65 ÅR	4	11
> 65 ÅR	8	0

HÄLSA OCH SÄKERHET

Engagerade och kompetenta medarbetare är vår viktigaste resurs och en förutsättning för att nå koncernens långsiktiga mål. För oss är det viktigt att medarbetarna upplever sin fysiska och psykiska arbetsmiljö motiverande och trivsamt. Därför arbetar vi ständigt för att utveckla och förbättra arbetsmiljön. Systematisering och integrering är en förutsättning för ett bra arbetsmiljöarbete och arbetet måste dessutom ske i samverkan mellan ledning och anställda.

Vartannat år genomför vi en medarbetarundersökning (MMI) som lyfter medarbetarskap,

ÅLDERSFÖRDELNING I KONCERNEN

ledarskap, förändring och utveckling, hälsa och arbetsklimat, mångfald, organisation och hellsattityd. Syftet är att identifiera förbättringsområden för att få än mer engagerade och motiverade medarbetare.

ÅRETS MEDARBETARENKÄT

Årets medarbetarenkät, MMI index, för 2018 låg på 71 av 100 (2016: 68, 2014: 72) vilket är ett resultat som är något högre än för företag totalt i Sverige. Det är fyra återkommande frågor som mäts vid varje tillfälle. Även MSE:s medarbetarundersökning visar på motiverad personal och ett bättre resultat än vid förra undersöknings-tillfället.

Årets MMI-undersökning har genomförts av HealthWatch i början av året och 82 procent av alla medarbetare har svarat på enkäten. Cheferna har tagit med sig resultatet till sina medarbetare för genomgång och arbetat med resultatet för att uppnå förbättringar.

Koncernen ser att en god hälsa är en stor del i medarbetarnas arbetsmiljö. Därför finns möjligheter för medarbetarna att delta i grupp-träningspass, alternativt egen träning i gymmet i Linköping. Vi erbjuder även friskvårdsbidrag och deltar i motionslopp som företag. Antalet övertidstimmar per anställd inom koncernen har stigit från 30,6 till 32,0 under 2018.

VÅRT ARBETSMILJÖARBETE

Vårt arbetsmiljöarbete är certifierat enligt OHSAS 18001. MSE är ännu inte certifierade men verkar i enlighet med kraven. Varje chef ansvarar för arbetsmiljöarbetet och ska exempelvis se till att årliga skyddsronder genomförs. Förutom

skyddsronder genomförs även brandskydds-ronder, riskbedömningar och riskanalyser regelbundet för att förebygga olyckor och ohälsa. Riskbedömningarna görs för att få ett bra underlag för att kunna ta beslut kring åtgärder som behöver göras för en säker arbetsmiljö. Koncernledning, central skyddskommitté och lokala skyddskommittéer följer kontinuerligt upp våra arbetsmiljöinsatser och säkerställer att vi följer aktuella lagar och krav.

Varje medarbetare har ett eget ansvar för den gemensamma arbetsmiljön genom att följa rutiner och säkerhetsföreskrifter, anmäla avvikelser, förbättringar, tillbud och olyckor i vårt rapporteringsverktyg, samt att verka för ett bra arbetsklimat där alla är lika mycket värda.

All kris- och beredskapsinformation finns tillgänglig på koncernens intranät. Här framgår hur kris- och beredskapsstrukturen ser ut, vem som ska kontaktas vid en oplanerad händelse och information kring vad som ska göras vid en allvarlig händelse.

Att arbeta i vissa delar av vår verksamhet innebär en högre risk att utsättas för farliga ämnen.

ARBETSMILJÖUPPFÖLJNINGEN

4 allvarliga arbetsolyckor

47 arbetsolyckor

5 allvarliga tillbud

87 anmälda tillbud

83 riskobservationer

HEALTHWATCH

Det finns ett krav i arbetsmiljölagstiftningen att jobba med psykosocial arbetsmiljö. Under året har vi valt att introducera HealthWatch för alla våra medarbetare. Det är ett verktyg som ska skatta medarbetarnas psykosociala hälsa. Alla medarbetare har fått genomgå en utbildning i hur verktyget används och respektive chef ansvarar för att medarbetarna använder det.

HealthWatch är ett program med frågor som ska besvaras ett par gånger i veckan, via en app eller via webben. Cheferna ska sedan följa upp resultatet varje månad för att se hur personalen mår och kunna reagera på eventuell ohälsa tidigt. De allra flesta är positiva till HealthWatch och tycker det är bra. Nu jobbar vi med att få en ännu högre svarsfrekvens och att verktyget ska börja användas fullt ut av alla.

Därför har vi noggranna rutiner, skydds-instruktioner och skyddskläder. För entreprenörer som arbetar i våra anläggningar ställs krav på generell säkerhetsutbildning enligt SSG Entré, samt att de ska ta del av relevanta miljö- och säkerhetsföreskrifter och vår policy för kvalitet, miljö och arbetsmiljö. De mest riskfyllda och infrastruktur känsliga verksamheterna har genomgått utbildning i hantering av oplanerad- och allvarlig händelse vilket övas regelbundet. Inom ett av våra affärsområden ingår en hel del riskfyllda arbetsmoment och därför har de en egen HSM-grupp för säkerhet och arbetsmiljö. De arbetar förebyggande för att öka säkerheten och minska antalet olyckor och tillbud. Allvarliga arbetsmiljöolyckor och tillbud rapporteras till Arbetsmiljöverket och även till Elsäkerhetsverket om de rör elverksamhet.

Arbetsmiljöverket gör ibland tillsyn och vid deras besök på en av våra anläggningar i våras inspekterades vårt allmänna arbetsmiljöarbete i allmänhet och den kemiska arbetsmiljön i synnerhet. Det konstaterades att det inte fanns

en enda sak att anmärka på, vilket inspektörerna inte hade varit med om tidigare.

Vi bedömer också hur våra produkter och tjänster ger hälso- och säkerhetspåverkan på våra kunder utifrån resursplanering, generering, överföring, distribution och användning. Under året har vi inte haft några ärenden om incidenter för våra kunder eller allmänheten.

En eventuell ökning av sjukskrivning eller olyckor och skador i verksamheten skulle utgöra en försämring av hälsa och säkerhet i organisationen. Något som i sin tur gör oss till en mindre attraktiv arbetsgivare, påverkar vår produktivitet och i förlängningen även de samhällsfunktioner vi levererar.

Under året har kort- och långtidssjukfrånvaron ökat marginellt. Antalet skador och tillbud som rapporterats har inte varierat nämnvärt de senaste åren. Däremot har allvarliga olyckor ökat något jämfört med föregående år (2018: 4 stycken, 2017: 1 stycken). Det ser Tekniska

verken mycket allvarligt på och försöker att arbeta kontinuerligt med för att minska, genom till exempel tydliga instruktioner och säkerhetsutrustning. Vi ser inte någon röd tråd i olyckorna och det är därför svårt att analysera vad de beror på. Av de inrapporterade olyckorna vi haft under året gav endast fem någon form av sjukfrånvaro. Alkoholtester genomfördes på några av våra anläggningar under året, för att främja en säker arbetsmiljö. Cirka 300 personer testades och alla resultat var utan anmärkning.

Att antalet riskobservationer har ökat beror på att vissa delar av verksamheten har som mål att öka antalet riskobservationer och att vara mer vaksamma på sådant som kan orsaka en skada. Allt för att förebygga olyckor och arbetsskador.

INFORMATIONSSÄKERHET

De verksamheter som koncernen bedriver medför också en omfattande behandling av kunders personuppgifter. Att skydda deras uppgifter och

SÄKRA ELANLÄGGNINGAR

Kunder i vårt elnät är, som innehavare av sina hem, ansvariga för tillsynen av sin egen elanläggning. Kunden ansvarar alltså själv för att jordfelsbrytaren fungerar och att elanläggningen är oskadad. Tekniska verken råder över elanläggningen och utför regelbundna säkerhetskontroller. Gränsen mellan vår elanläggning och kundens, går vid anslutningspunkten där elnätets serviceledning är ansluten till kundens anläggning.

alla andra personuppgifter är vår skyldighet och en självklarhet.

Vi har genomfört ett grundligt arbete för att förbereda inför dataskyddsförordningen, GDPR – General Data Protection Regulation, som började gälla 25 maj 2018. Sedan lagen trädde i kraft har vi fått ett dataskyddsbud på plats. För en koncern som Tekniska verken, där samarbetet inom koncernen kräver att vi ibland lämnar ut eller gemensamt behandlar personuppgifter inom koncernens bolag, är efterlevnad av dataskyddsförordningens krav en ständigt pågående utmaning. Under året har vi hanterat två stycken mindre personuppgiftsincidenter och tre ärenden om registerutdrag från kunder. Ingen har bedömts vara av sådan betydelse att de har behövts anmälas till Datainspektionen. Incidenterna har hanterats enligt vår rutin som finns för hantering av personuppgiftsincident.

Ett bra skydd av personuppgifter förutsätter ett fungerande informationssäkerhetsarbete. Det innebär säkerhet för all skyddsvärd information oavsett bärare, inte endast personuppgifter. Som kommunägt bolag lyder Tekniska verken under Offentlighets- och sekretesslagen och en modell för informationsklassning har tagits fram. Vi har också en informationspolicy som anger ambitionsnivån för dokument- och informationshantering. I verksamhetssystemet dokumenteras processer, roller, instruktioner, register på lagar och förordningar samt handböcker, policys och rutiner för internt bruk.

Ett kontinuerligt arbete pågår för att öka vår informationssäkerhet. Vi arbetar med stöd från

ISO 27001 och 27002. Det innebär att vi först gör riskanalyser för att se vilka säkerhetsåtgärder som behövs för att nå tillräcklig informations-säkerhet. Säkerhetsåtgärderna kan vara både administrativa och tekniska och arbetet innefattar därför administrativ säkerhet, it-säkerhet och delar av den fysiska säkerheten.

Under året har vi haft tre incidenter relaterade till informationssäkerhet som har hanterats. Det har framförallt varit incidenter som har samband med försörjningskedjan för informations- och kommunikationsteknologi, till exempel avbrott på internetförbindelsen. Inga större incidenter, intrång eller förluster av känslig information har inträffat. Våra produktionsanläggningar har ett separat styrsystem för att ge ökad IT-säkerhet.

KUNSKAP OCH KOMPETENS

Att säkerställa rätt kunskap och kompetens är avgörande för oss, såväl internt som i branschen och samhället i stort. Vi har en stor utmaning i det då vi både står inför ett stort generationsskifte och det finns vissa bristyrken inom branschen. Verksamheten är teknikintensiv och behöver långsiktig framförhållning och omvärldsbevakning för att upprätthålla koncernens produktivitet och innovationsförmåga, för att på så sätt säkra vår samhällsfunktion genom rätt infrastruktur- och energilösningar i kommun och region.

Alla chefer har deltagit i en arbetsmiljöutbildning och vår egen chefsutbildning. De fokuserar bland annat på det goda ledarskapet, hälsa, arbetsmiljö och psykosocial arbetsmiljö, mångfald- och likabehandlingsfrågor, hur

BÄSTA VÄRLDEN

Bästa världen kallas ett nytt projekt där över 2 200 skolbarn från årskurserna 2, 5 och 8 har deltagit under året. Målet är att väcka barnens intresse kring hållbarhetsfrågor.

Bästa världen är en trestegsraket. I första steget får barnen lära sig hur det fungerar i Linköping – varifrån kommer vattnet i kranen, hur renas det som spolas ner i toaletten och vad händer med bananskalet som slängs i gröna påsen? Steg två är en dag på Kolmårdens djurpark där barnen får veta mer om hur vi människor påverkar djur runt om i världen. I det sista och tredje steget får barnen arbeta med hur de själva kan bidra till en mer hållbar värld. Andraklassarna fokuserar på vatten, femmorna på avfall och återvinning och åttorna på energi.

Tekniska verken stödjer Bästa världen med bland annat alla transporter. Ett antal lärare sitter med i referensgruppen för projektet och de tar bland annat fram labbar och uppgifter till eleverna som knyter an till projektet. Projektet är förankrat på skolschefsnivå och intresset har varit stort under året. I stort sett har alla tvåor fått möjlighet att delta detta premiärår men bara ett mindre antal klasser från femman och åttan. Nästa år är förhoppningen att även alla i de årskurserna ska få vara med. I skrivande stund pågår en utvärdering av projektet.

kränkande särbehandling förebyggs, samt rehabilitering för att tidigt kunna identifiera signaler på ohälsa.

Vi genomför årliga medarbetarsamtal med samtliga anställda. Varje chef ska säkerställa att deras personal har tillräcklig kompetens för att utföra och utveckla sina arbetsuppgifter. Till sin hjälp har de en kompetensmatris. Medarbetarna behöver yrkesspecifik kompetens och utbildning, därutöver finns ett antal obligatoriska internutbildningar. För att identifiera framtida kunskapsbehov arbetar vi med bemanningsplaner och strävar efter att minimera risken för singelkompetenser.

Vi arbetar med kompetensbaserad rekrytering för att motverka diskriminering och utmana vårt tidigare sätt att arbeta. Det främjar också mångfald och inkludering. Vi utvecklar våra verktyg

och bedömer de sökande efter ett antal kriterier i en framtagna modell. Vi har också börjat att utforma rekryteringsannonserna på ett sätt som ska attrahera fler kvinnliga sökanden. Chefen äger sin rekrytering, men under hela rekryteringscykeln är HR-avdelningen involverad och är ett stöd.

Ett sätt att säkra framtidens ingenjör- och teknikkompetens gör vi genom att medverka i det nationella programmet Tekniksprånget, som drivs med hjälp av statliga medel för gymnasieelever som har läst teknik- eller naturvetenskapliga ämnen. I Tekniksprånget söker sig eleverna till olika företag för att få praktik och att prova på att jobba med ingenjörsmässiga eller tekniska arbeten. Tekniska verken har medverkat sedan 2014 och har hittills tagit emot sju elever med majoriteten tjejer. Vi hoppas att det leder till att fler blir intresserade av teknik och att visa att vi

arbetar med mångfald genom att främja det kön som är lägre representerat.

Framtidssäkring av Tekniska verkens kompetensförsörjning:

- medverkar på Industridagen
- medfinansierar yrkeshögskoleutbildning
- samarbetar med Navitas studentförening
- medverkar på arbetsmarknadsdagar på universitet och högskolor – på Linköpings universitet, Lunds tekniska högskola, Maskinteknologsektionen vid Linköpings universitet och Sektionen för Energi och Miljö vid Kungliga Tekniska högskolan.
- deltar på arbetsmarknadsdagar för år 7-9
- praktikanställningar genom IVA:s Tekniksprånget, med fokus på tjejer

- 100 sommarjobbare per år, och cirka 50 examensarbetare.

Vi arbetar med vårt arbetsgivarvarumärke för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare för potentiella, nuvarande och tidigare anställda.

Vi vill skapa förutsättningar för att våra medarbetare ska trivas i organisationen och på så sätt minimera personalomsättningen. Det hjälper oss att säkra kompetensen och att kunna fortsätta bidra till de samhällsfunktioner som krävs för en attraktiv och hållbar region. Vår uppdaterade employer branding-strategi innebär att vi ska vara ett dynamiskt och nyskapande företag med kompetenta och engagerade medarbetare. Dynamik, innovation, kompetens och engagemang byggs upp genom att:

- attrahera nya kompetenser och en mångfald av människor,
- utveckla olika kompetenser och stimulera innovation,
- bevara viktiga funktioner och skapa engagemang hos våra ambassadörer.

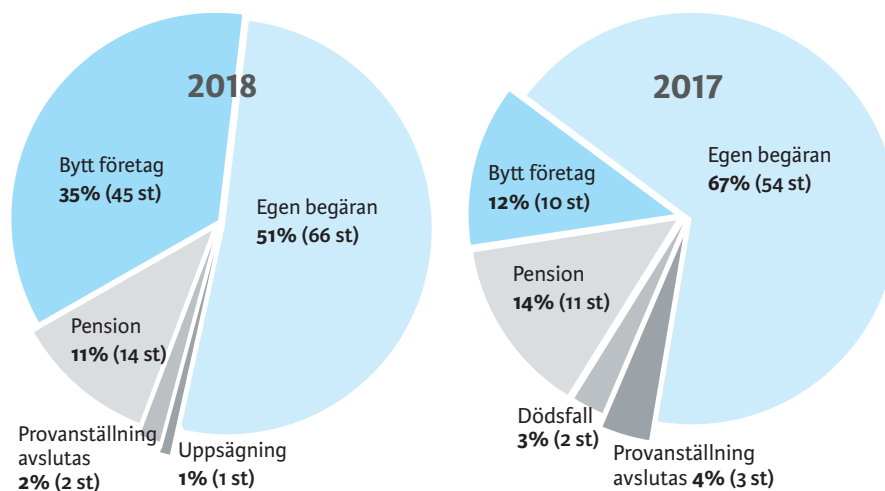
Den interna rörligheten har ökat inom koncernen vilket vi tycker är bra, men vi har samtidigt några som slutat på grund av att den interna karriärvägen inte har varit tillräckligt tydlig. Det vill vi ändra på genom att göra de interna karriärvägarna tydligare och visa hur medarbetaren kan växa och bredda sin kompetens, samt genom att stärka ledarskapet ytterligare.

Vi har även medverkat som samarbetspartner i **We Change**, som är Sveriges största hållbarhets-satsning för unga. We change har som syfte att inspirera, involvera och höja kunskapen samt ge

PERSONALOMSÄTTNING I KONCERNEN

Antal personer anges i parentes. Bytt företag avser personal som bytt anställning till ett annat bolag inom koncernen. Siffrorna är exklusive MSE.

Totalt slutade 83 personer i koncernen 2018, att jämföra med 70 personer 2017. Vi har en normal personalomsättning med den rörlighet som funnits på arbetsmarknaden i Östergötland de senaste åren. Yngre medarbetare är generellt rörligare på arbetsmarknaden idag.

” Vi är bäst när vi inte märks!

unga förutsättningar att göra sina röster hörda och bidra till att skapa en bättre värld. Under året har vi haft workshops som gick ut på att minska konsumtion, och matavfall, samt öka återvinning och återanvändning.

TILLGÄNGLIGHET OCH PÅLITLIGHET

Hela koncernen har en tydlig samhällsnytta. Många av våra produkter och tjänster förväntas fungera dygnet runt och våra ägardirektiv ställer krav på exempelvis kvalitet, driftsäkerhet och konkurrenskraft. Vi jobbar därför ständigt med våra leverantörer och entreprenörer genom avtal och ett nära samarbete för att säkra tillgänglighet och pålitlighet. Vi är beroende av våra leverantörer för att få verksamheten att fungera. Exempel på det är bygg, anläggning och underhåll, transporter, råvaror, material och konsulttjänster inom olika expertområden.

För att minimera störningar och oförutsedda händelser i till exempel el-, fjärrvärme- och bredbandsnät jobbar vi förebyggande på flera sätt:

- Vi fortsätter vår kontinuerliga utbyggnad av ledningsbunden infrastruktur. Samtidigt har vi väl uppbyggda rutiner och övervakningssystem för att snabbt kunna ta hand om oförutsedda händelser och störningar.
- Vi tryggar bland annat försörjningen av värme genom att ha flera produktionsanläggningar som är sammankopplade med varandra i fjärrvärmenätet. På så sätt kan

vi minimera leveransproblem och erbjuda en hög driftsäkerhet för våra drygt 230 000 kunder och 300 000 leveranspunkter.

I Linköping har vi två redundanta vattenverk som årligen producerar cirka 14 miljoner kubikmeter dricksvatten och som tar vatten från två separata ytvattentäkter, Motala ström och Stångån. Båda skyddas av vattenskyddsområden. Vid en driftstörning kan ett av vattenverken kopplas bort, men vi kan ändå fortsätta leverera dricksvatten till våra kunder. Det är en styrka. I Ulrika finns ytterligare ett litet vattenverk som försörjer cirka 300 personer. Ett annat potentiellt problem är att vi inte skulle klara att hålla den kvalitet som krävs för dricksvatten, vilket innebär leveransproblem av dricksvatten i Linköpings kommun. Men vi har goda marginaler för de gränsvärden som Livsmedelsverket har satt upp för egenkontroll av vattenkvalitet och utför även egna processkontroller. Trots en extremt varm och torr sommar har leveranssäkerheten varit 100 procent och vi har inte haft några lagöverträdelser.

Tekniska verken omfattas av den svenska anslutningsplikten för elnät. Det betyder att vi är skyldiga att ansluta alla potentiella kunder som vill bli anslutna till elnätet. De personer, som på egen begäran, inte är anslutna omfattar mindre än en procent av alla våra potentiella kunder.

Vårt elnät är överdimensionerat med cirka 100 procent. Det innebär att cirka 50 procent av den potentiella kapaciteten utnyttjas för att kunna säkerställa leveranssäkerhet vid effektoppar. Tillgängligheten på fjärrvärme, el, bredband och

vattenleveranser har under året varit över 99 procent.

2017 hade vi problem med att vår avfallsentreprenör i Linköping inte klarade av att hämta våra kunders hushållsavfall i rätt tid. Under 2018 har det blivit bättre men det behöver fortfarande förbättras.

Under året har Utsikt Bredband erbjudit boende och verksamheter på landsbygden i Linköping fiber. Projektet har startats och grävning pågår i flertalet områden.

- På landsbygden i Katrineholm har flertalet av de som beställt nu fått fiber installerat och resterande kommer att installeras under 2019.
- Utsikt Bredband har även fattat beslut om att erbjuda boende och verksamheter på landsbygden i Mjölby fiber. Erbjudande om det kommer att skickas ut i början av 2019.
- Under 2018 har Utsikt Bredband tillsammans med andra affärsområden inom

Tekniska verken startat ett antal initiativ inom Internet of Things. Syftet är att minska miljöpåverkan, öka hållbarhet, effektivisera verksamheten och öka kundnyttan.

- Utsikt Bredband erbjuder ett publikt wifi-nät till Linköpings invånare i centrala Linköping samt vissa ytterområden.
- MSE har höjt leveranssäkerheten genom utbyte av luftledning mot markkabel, 140 stolpar under 2018. Samförläggning har gjorts av elkabel i samarbete med Utsikt Bredbands fiberdragning.
- I Katrineholm har vi markförlagt elkabel i samband med Utsikts bredbands utbyggnad och i Linköping har vi bytt ut cirka sju mil luftkabel mot markkabel. Vi har också säkrat mot väder och vind i form av isolerad ledning där det är svårt att gräva. Kontinuerligt har vi också bytt ut gammal kabel i stadskärnan.

Ett konkret exempel på vårt arbete för ökad tillgänglighet och pålitlighet är vårt arbete för en

STRÖMAVBROTT 2018 (2017 ÅRS VÄRDEN I PARENTES)

	LINKÖPING	KATRINEHOLM	MJÖLBY
Antal avbrott/kund	1,05 (0,74)	1,31 (0,87)	0,63 (0,63)
Oaviserade avbrott/kund	1,00 (0,68)	1,23 (0,77)	0,34 (0,50)
Avbrottslängd minuter/kund Rikssnitt: 70-155 minuter/kund	29,9 (31)	98,45 (40,2)	40,9 (25,0)
Oaviserad avbrottslängd minuter/kund	25,2 (23,1)	79,98 (32,7)	23,1 (18,4)
Antal kunder med avbrott > 12 timmar	26 (0)	143 (0)	1 (0)

Tabell med statistik med strömavbrott enligt IEEE Standard 1366-2003.

tryggare stad genom ökad belysning, utbyte av trasiga belysningsstolpar och kabelskåp. Till exempel kan Linköpings medborgare anmäla trasig belysning till oss via en app. Ett annat exempel är vårt samarbete med kommunen kring försköning och trygga staden som Vinterstad i ljus.

Våra webbsidor och sociala medier är viktiga kommunikationskanaler där vi publicerar aktuell driftinformation och eventuella störningar. Våra kunder kan också anmäla sig till en prenumerationstjänst som ger information om driftstörningar via sms eller e-post. I vår årsredovisning och hållbarhetsredovisning finns information om viktiga händelser under året.

STÖRNINGAR UNDER ÅRET

Under året var tillgängligheten på elleveranser till kund 99,994 procent i Linköping, 99,980 procent i Katrineholm och 99,992 procent i Mjölby.

Det största strömbavbrottet skedde 21 september när Stormen Knud drog in. Då inträffade majoriteten av de långa registrerade avbrotten

över 12 timmar. Trots att vi hade förhöjd beredskap så motsvarade inte varningarna från vädertjänst verkligheten. Runt 2 000 kunder i Katrineholm och cirka 250 kunder i Linköping drabbades. Även Mjölby drabbades av elavbrott då en stolpstation knäcktes. Personal var snabbt på plats och elavbrottet blev kortvarigt. I övrigt har vi inte haft några större störningar på våra vatten, fjärrvärme eller fiberleveranser.

KLAGOMÅL

Inom koncernen finns rutiner för att hantera klagomål som inkommer från kunder och allmänhet.

Antalet klagomål har varit ganska lika de senaste åren. Under 2018 har vi fått in 5 247 stycken, jämfört med 5 466 stycken 2017. (I redovisningen 2017 angavs 4 000 klagomål, vilket visade sig vara en felaktig utsökning ur systemet.) Ett exempel har varit klagomål på återkommande problem kring inloggningen av Mina sidor på webben. Något som vi arbetat med att åtgärda genom att till exempel få till en inloggning via BankID. Lansering av BankID-inloggningen blir i början av 2019.

Ett annat exempel är den höga vattentemperaturen på dricksvattnet under den varma sommaren som gjorde att kunderna upplevde dålig lukt och smak på vattnet. Det har inte vid något tillfälle varit kvalitetsbrist som gjort vattnet otjänligt som dricksvatten men givetvis eftersträvas ett minimum av negativa synpunkter på lukt och smak. Vi fick också in klagomål på låg vattennivå i sjön Drögen under den torra sommaren, men sjön var inte otillåtet låg.

ANTAL KUNDER (CIRKA)

	PRIVAT	FÖRETAG
Elenergi	181 000	16 000
Elnät	104 000	6 400
Avfall	23 500	2 300
Fjärrvärme	15 000	1 700
Vatten och avlopp	18 200	1 600

ÅRET SOM GÅTT

Sjukfrånvaro
3,24 %

Medelantal anställda

926

70

NKI
PRIVATKUNDER

ELNÄTETS LÄNGD

LINKÖPING – **409 mil**
KATRINEHOLM – **214 mil**
MJÖLBY – **143 mil**

99,99%

Tillgänglighet
på elleverans
i Linköping

**Vi fick dela
silverplatsen i
utmärkelsen
Årets Arkiv 2018**

TOTALA AVBROTTSTIDEN I ELNÄTET

LINKÖPING **29,9 min/kund**
KATRINEHOLM **98,45 min/kund**
MJÖLBY **40,9 min/kund**

RIKSSNITTET 70-155 MIN/KUND

ANDEL NEDGRÄVD ELKABEL

Linköping - **89,1 %**
Katrineholm - **75,4 %**
Mjölby - **92,8 %**

1 000

BESÖKARE PÅ
ÖPPET HUS PÅ GÄRSTAD

08

GRI-
INDEX

GRI STANDARD	UPPLYSNING	HÄNVISNING	KOMMENTAR
GENERELLA UPPLYSNINGAR			
ORGANISATIONSPROFIL			
GRI 102: General Disclosures	102-1 Organisationens namn	1 Hållbarhetsredovisning 2018	
	102-2 Aktiviteter, varumärken, produkter och tjänster	3 Styrning och organisation	
	102-3 Lokalisering av organisationens huvudkontor	3 Styrning och organisation	
	102-4 Verksamhetsplats	3 Styrning och organisation	
	102-5 Ägarstruktur och organisationsform	1 Hållbarhetsredovisning 2018 3 Styrning och organisation	
	102-6 Marknader som organisationen är verksam på	3 Styrning och organisation	
	102-7 Den redovisade organisationens storlek	1 Hållbarhetsredovisning 2018 1 Året som gått 3 Styrning och organisation 5 Ekonomiska mål och resultat se även Tekniska verkens årsredovisning för 2018	
	102-8 Information om anställda och andra arbetstagare	7 Mångfald och likabehandling	Personalstyrkan är i stort sett konstant över året, med undantag för visstidsanställda feriearbetare (cirka 100 st) som tas in sommartid. Personallista hämtas ur systemet HR+ som innehåller personnummer, namn, anställningsform, kön, arbetstid per vecka, anställningsdatum, avgångsdatum. Vid nyanställningar, ändringar av anställningsform med mera läggs denna information in i HR+. Vi redovisar ej hel-/deltidsanställning, säsongsvariationer eller uppgifter för kontrakterad personal inom koncernen på grund av avsaknad av information. Vi har ambitionen att på sikt kunna redovisa denna.
	102-9 Leverantörskedja	7 Tillgänglighet och pålitlighet	
	102-10 Väsentliga förändringar av organisationen och leverantörskedjan	3 Styrning och organisation 5 Ekonomiska mål och resultat se även Tekniska verkens årsredovisning för 2018	Inga väsentliga förändringar har skett i leverantörskedjan.
	102-11 Försiktighetsprincipen	4 Riskanalys	
	102-12 Externa initiativ	7 Tillgänglighet och pålitlighet 1 Kort om Tekniska verken 3 Styrning och organisation 4 Omvärld och intressenter 5 Ekonomisk hållbarhet 6 Ekologisk hållbarhet 7 Social hållbarhet	Lagstiftning, principer och olika initiativ som organisationen följer anges löpande i olika textavsnitt, till exempel angående FN:s globala mål, Global compact (uppförandekod för leverantörer), ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001.
	102-13 Medlemskap i organisationer	4 Omvärld och intressenter	Exempel på Tekniska verkens medlemskap för omvärldsbevakning och dialog: Energiföretagen i Sverige, vattenvårdsförbund, luftvårdsförbund, Avfall Sverige, Svenskt vatten, Prisdialogen med flera.
EU1	EU1 Installerad kapacitet	6 Tabell: Installerad kapacitet 6 Året som gått	
EU2	EU2 Nettoenergiproduktion	6 Tabell: Energiproduktion 6 Året som gått	
EU3	EU3 Antal och typ av kunder	1 Kort om Tekniska verken 7 Tillgänglighet och pålitlighet	
EU4	EU4 Elledningars längd	7 Året som gått	
EU5	EU5 Tilldelning av utsläppsrätter	6 Positiv klimatpåverkan	Andelen fritt tilldelade utsläppsrätter 2018 var ca 64 procent.

GRI STANDARD	UPPLYSNING	HÄNVISNING	KOMMENTAR
STRATEGI			
	102-14 Uttalande från organisationens högsta beslutsfattare	2 Vd har ordet	
	102-15 Huvudsaklig påverkan, risker och möjligheter	4 Omvärld och intressenter	
ETIK OCH INTEGRITET			
	102-16 Värderingar, principer, standarder och beteendenormer	2 Vd har ordet 3 Styrning och organisation 4 Omvärld och intressenter	
STYRNING			
	102-18 Ledningsstruktur	1 Hållbarhetsredovisning 2018 3 Styrning och organisation 4 Intressentanalys	
	102-21 Intressentdialog inom ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor	3 Styrning och organisation 4 Omvärld och intressenter	
	102-26 Ledningens roll i formulering av syfte, värderingar och strategi	4 Omvärld och intressenter	
	102-29 Identifiering och styrning av ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkansfaktorer	4 Omvärld och intressenter	
	102-30 Effektiviteten av riskhanteringsprocesser	1 Kort om Tekniska verken 3 Styrning och organisation	
	102-32 Högsta ledningens roll i hållbarhetsrapporteringen		
INTRESSENTDIALOG			
	102-40 Lista på intressentgrupper	4 Intressentanalys	
	102-41 Kollektivavtal	7 Lika rättigheter och möjligheter	Samtliga anställda omfattas av kollektivavtal. Uppgift för kontrakterad personal saknas.
	102-42 Identifiering och urval av intressenter	4 Intressentanalys	
	102-43 Metod för kommunikation med intressenter	4 Intressentanalys	
	102-44 Viktiga ämnen och upptagna frågor	4 Intressentanalys	
REDOVISNINGSPROFIL			
	102-45 Bolag som ingår i koncernredovisningen	1 Hållbarhetsredovisning 2018 3 Styrning och organisation	
	102-46 Definition av rapportinnehåll och avgränsningar	1 Hållbarhetsredovisning 2018 3 Styrning och organisation	
	102-47 Lista på prioriterade hållbarhetsaspekter	4 Prioriterade hållbarhetsaspekter	
	102-48 Förändring av information	1 Hållbarhetsredovisning 2018 3 Styrning och organisation	
	102-49 Förändringar i rapporteringen	4 Prioriterade hållbarhetsaspekter	
	102-50 Rapporteringsperiod	1 Hållbarhetsredovisning 2018	2018, jan-dec
	102-51 Datum för senaste rapport	1 Hållbarhetsredovisning 2018	
	102-52 Rapporteringscykel	1 Hållbarhetsredovisning 2018	Räkenskapsår, jan-dec
	102-53 Kontaktperson för frågor gällande rapporten	1 Kort om Tekniska verken	
	102-54 Redovisningskrav enligt GRI Standards	1 Hållbarhetsredovisning 2018	
	102-55 GRI-index	8 GRI-index	
	102-56 Externt bestyrkande	9 Revisors yttrande	All information i hållbarhetsredovisningen har, tillsammans med årsredovisningen, varit föremål för granskning enligt Årsredovisningslagen. Utlåtande från revisorerna återfinns i hållbarhetsredovisningen.
HÅLLBARHETSSTYRNING			
GRI 103: Management Approach	103-1 Väsentliga frågors betydelse och avgränsning	4 Omvärld och intressenter	För ämnesspecifika upplysningar, se även respektive avsnitt för ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet - kapitel 5-7.
	103-2 Styrning av väsentliga frågor	4 Omvärld och intressenter	För ämnesspecifika upplysningar, se även respektive avsnitt för ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet - kapitel 5-7.
	103-3 Utvärdering av styrningen	3 Styrning och organisation 4 Omvärld och intressenter	För ämnesspecifika upplysningar, se även respektive avsnitt för ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet - kapitel 5-7.

GRI STANDARD	UPPLYSNING	HÄNVISNING	KOMMENTAR
EKONOMI			
EKONOMISKT RESULTAT			
GRI 201: Economic Performance	201-1 Direkt ekonomiskt värde som genereras och distribueras	5 Ekonomiska mål och resultat Se även Tekniska verkens årsredovisning för 2018	Ytterligare detaljer kring ekonomiskt fördelat värde utifrån driftskostnader, personal-kostnader med mera redovisas i årsredovisningen.
INDIREKT EKONOMISK PÅVERKAN			
GRI 203: Indirect Economic Impacts	203-1 Stöttade infrastrukturinvesteringar och -tjänster 203-2 Betydande indirekt ekonomisk påverkan	5 Motverkande av korruption 5 Investeringar för hållbarhet 7 Tillgänglighet och pålitlighet 5 Ekonomiska mål och resultat 5 Investeringar för hållbarhet 7 Tillgänglighet och pålitlighet	
ANTI-KORRUPTION			
GRI 205: Anti-corruption	205-3 Bekräftade incidenter av korruption och vidtagna åtgärder	5 Motverkande av korruption	
KONKURRENSBEGRÄNSANDE BETEENDE			
GRI 206: Anti-competitive Behavior	206-1 Juridiska åtgärder för konkurrensbegränsande beteende, antitrust och monopol	5 Motverkande av korruption	
SYSTEMEFFEKTIVITET			
EU11	EU 11 Kraft-/värmeverkens effektivitet	6 Tabell: Energiproduktion	Redovisning av energiproduktion bygger på realtidsmätning i produktionen av flöde och temperatur som jämförs med förbrukningen hos kund. Bränsleförbrukning vägs på kalibrerade vågar enligt vedertagna branschstandarder bland annat inom EU-ETS, EU-förordningen 601/2012. Produktionsförlusten i Linköpings fjärrvärmnät är cirka 13 procent. Beräkningarna görs i Excel.
MILJÖ			
UTTAG AV JORDENS RESURSER			
GRI 301: Materials	301-1 Använda material per vikt eller volym 301-2 Användning av återvunnet material	6 Året som gått 6 Tabell: Mottaget avfall i Linköping 6 Året som gått 6 Tabell: Mottaget avfall i Linköping	Av infogafik i kapitel 6 framgår att 86 procent av bränslefördelningen är återvunnet material.
ENERGI			
GRI 302: Energy	302-1 Energikonsumtion inom organisationen	6 Hållbar konsumtion och produktion 6 Året som gått 6 Tabell: Energiproduktion 6 Tabell: Mottaget avfall i Linköping	Energiproduktionen är avgränsad till Tekniska verkens produktionsenheter och beräknat enligt ovan, angående energiproduktion.
VATTEN			
GRI 303: Water	303-1 Vattenuttag 303-2 Vattenkällor som påverkats väsentligt av vattenuttag	6 Utsläpp till luft och vatten 6 Biologisk mångfald 7 Tillgänglighet och pålitlighet 6 Utsläpp till luft och vatten 6 Biologisk mångfald 7 Tillgänglighet och pålitlighet	
BIOLOGISK MÅNGFALD			
GRI 304: Biodiversity	304-2 Väsentlig påverkan på den biologiska mångfalden	6 Biologisk mångfald	
EMMISSIONER			
GRI 305: Emissions	305-1 Direkta (Scope 1) växthusgasutsläpp 305-2 Indirekta (Scope 2) växthusgasutsläpp 305-7 NOx, SOx och andra betydande luftutsläpp	6 Positiv klimatpåverkan 6 Positiv klimatpåverkan 6 Utsläpp till luft och vatten 6 Tabell: Utsläpp till luft"	Ytterligare detaljer finns i Tekniska verkens klimatbokslut på tekniskaverken.se Ytterligare detaljer finns i Tekniska verkens klimatbokslut på tekniskaverken.se Utsläpp till luft från produktionsanläggningarna mäts enligt gällande lagkrav för de tillståndspliktiga anläggningarna. Via kontinuerlig mätning eller stickprov, där mängder-na beräknas utifrån anläggningarnas rökgasflöden. Enligt standarderna; SS- EN 14181-2014 och SS- EN – 15259:2007, samt alla regler, beräkningar, mätningar och så vidare. i Lagen om handel med utsläppsrätter 2004:1199 och NOx-Lagstiftningen NFS 2016:13.
UTSLÄPP OCH AVFALL			
GRI 306: Effluents and Waste	306-1 Utsläpp till vatten 306-2 Avfallstyper och bortskaffningsmetod	6 Utsläpp till luft och vatten 7 Tillgänglighet och pålitlighet 6 Resurseffektivitet 6 Tabell: Askor från verksamheten 6 Tabell: Mottaget avfall i Linköping	

GRI STANDARD	UPPLYSNING	HÄNVISNING	KOMMENTAR
SOCIALT			
SYSSELSÄTTNING			
GRI 401: Employment	401-1 Nyanställningar och personalomsättning	7 Lika rättigheter och möjligheter 7 Hälsa och säkerhet	Personalomsättning visas men ej per kön, ålder eller anställningstid. Nyanställda per ålder redovisas ej.
YRKESHÄLSA OCH -SÄKERHET			
GRI 403: Occupational Health and Safety	403-1 Arbetshälso- och säkerhetshanteringssystem 403-2 Identifiering av faror, riskbedömning och undersökning av incidenter 403-3 Företagshälsovårdstjänster 403-4 Arbetstagarens deltagande, samråd och kommunikation om arbetsmiljö och säkerhet 403-5 Utbildning om arbetsmiljö och säkerhet 403-6 Främjande av arbetstagarnas hälsa 403-7 Förebyggande och lindring av påverkan på hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, direkt kopplat till affärsrelationer. 403-8 Arbetstagare som omfattas av system för arbetsmiljö och säkerhet. 403-9 Arbetsrelaterade skador 403-10 Arbetsrelaterad ohälsa	7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet	Redovisningen omfattar ej hälsa och säkerhet för entreprenörer och inhyrd personal som arbetar inom våra anläggningar eller på uppdrag av Tekniska verken. Entreprenörer och inhyrd personal som arbetar inom våra anläggningar eller på uppdrag av Tekniska verken omfattas ej av OHSAS-arbetet. Redovisningen omfattar ej ohälsa bland entreprenörer och inhyrd personal som arbetar inom våra anläggningar eller på uppdrag av Tekniska verken.
TRÄNING OCH UTBILDNING			
GRI 404: Training and education	404-3 Andel anställda som får regelbunden uppföljning av sina prestationer	7 Kunskap och kompetens	
MÅNGFALD OCH LIKA MÖJLIGHETER			
GRI 405: Diversity and Equal Opportunity	405-1 Mångfald i styrelser och bland anställda	7 Lika rättigheter och möjligheter	
ICKE-DISKRIMINERING			
GRI 406: Non-discrimination	406-1 Fall av diskriminering och korrigerande åtgärder	7 Lika rättigheter och möjligheter	
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER			
GRI 412: Human Rights Assessment	412-2 Utbildning i mänskliga rättigheter	7 Lika rättigheter och möjligheter	Uppgift om antal utbildningstimmar inom mänskliga rättigheter saknas.
LOKALSAMHÄLLET			
GRI 413: Local communities	413-2 Verksamhetens betydande faktiska och potentiella negativa effekter på lokalsamhället.	3 Omvärld och intressenter 7 Kunskap och kompetens 7 Tillgänglighet och pålitlighet	
KUNDHÄLSA OCH -SÄKERHET			
GRI 416: Customer Health and Safety	416-1 Bedömning av hälso- och säkerhetseffekter av produkter och tjänster 416-2 Incidenter ang bristande efterlevnad av produkter och tjänsters hälso- och säkerhetspåverkan	7 Hälsa och säkerhet 7 Hälsa och säkerhet	
EU25	EU25 Antal skador och dödsfall för allmänheten som inbegriper företags tillgångar, inklusive rättsfall	7 Hälsa och säkerhet	
Kundens integritet			
GRI 418: Customer Privacy	418-1 Klagomål ang överträdelser gällande kunders integritet och förlust av kunddata	7 Hälsa och säkerhet	
TILLGÄNGLIGHET OCH PÅLITLIGHET			
EU10	EU10 Planerad kapacitet	5 Investeringar för hållbarhet 6 Hållbar konsumtion och produktion 7 Tillgänglighet och pålitlighet	
EU26	EU26 Ej ansluten andel av befolkningen i licensierade distributions- eller serviceområden	7 Tillgänglighet och pålitlighet	
EU28	EU28 Avbrottsfrekvens	7 Tillgänglighet och pålitlighet	
EU29	EU29 Avbrottslängd	7 Tillgänglighet och pålitlighet	
EU30	EU30 Anläggningens genomsnittliga tillgänglighetsfaktor per energikälla utifrån regelverk	7 Tillgänglighet och pålitlighet	

09

REVISORNS YTTRANDE

REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE DEN LAGSTADGADE HÅLLBARHETSRAPPORTEN

Till bolagsstämman i Tekniska verken i Linköping AB (publ), org.nr 556004-9727

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Linköping 3 april 2019
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Jonas Leek
Auktoriserad revisor

ETT TEKNISKA VERKEN

Tekniska verken är en del av drygt 230 000 privat- och företagskunders vardag. Vårt uppdrag är att tillhandahålla och utveckla ledningsbunden infrastruktur och energilösningar för den resurseffektiva regionen. Varje timma, dag och natt, året runt, erbjuder vi produkter och tjänster som gör livet enklare. Vi levererar vatten, el, belysning, fjärrvärme, fjärrkyla, bredband, biogas, effektiva energilösningar, tar hand om avfall och bedriver elhandel för att göra livet enklare för våra kunder.

Tekniska verken är helägt av Linköpings kommun. Inom koncernen arbetar närmare 1 000 medarbetare för att tillgodose kundernas behov. Vi skapar förutsättningar för människor att leva ett gott och bekvämt liv utan onödigt resursslöseri. Tillsammans med våra kunder skapar vi nya resurseffektiva lösningar!

Vi är ett lag. Med god moral, etik och öppenhet styr vi mot samma mål och följer samma spelregler utifrån vår gemensamma värdegrund. Kunden ska alltid känna att de har en väg in, till ETT Tekniska verken. Trots att vi förgrenar oss i olika affärsområden och dotterbolag är vi alltid ETT Tekniska verken när kunden behöver oss. Våra olikheter och kompetenser i samspel bidrar till verksamhetens framgång.

Vår vision är att bygga världens mest resurseffektiva region.

Det vill vi göra tillsammans med dig, såväl i små vardagshandlingar, där varje liten insats räknas, som i de stora energi- och miljöinnovationerna. Vi är på rätt väg, att tillsammans med dig, göra skillnad på riktigt.

